

Biedrības „Balvu rajona partnerība”

Ziemeļlatgales sabiedrības virzītas
vietējās attīstības stratēģija
2015.-2020.gadam

Apstiprināta biedrības „Balvu rajona partnerība”
biedru sapulcē, 22.02.2017. (protokols Nr.3)

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Launksaimniecības fonds
lauku attīstībai

SATURS

Lietotie termini un saīsinājumi	3
Stratēģijas kopsavilkums.....	4
Saskaņotība ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo pašvaldību programmām un sasaiste ar citiem vietējā, reģionālā un nacionālā mēroga attīstības plānošanas dokumentiem.	5
1. Esošās situācijas izvērtējums.....	6
1.1. Darbības teritorija.....	6
1.1.1.Vispārējs ģeogrāfiskais apskats.....	6
1.1.2.Sociālekonomiskais apskats.....	9
1.1.3.VRG darbības teritorijas pamatojums	12
1.2.Partnerības principa nodrošināšana	13
1.3.Teritorijas SVID analīze	15
1.4.Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze.....	20
1.5.Starpterritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums	21
2. Stratēģiskā daļa	22
2.1.Vīzija un stratēģiskie mērķi	22
2.2.Startēģiskie novērtējuma rādītāji.....	23
2.3.Inovatīvu risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai	23
3. Rīcības plāns uzdevumu izpildei	24
3.1. Rīcības plāns 2015.-2020.gadam Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam apakšpasākumā „Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju.....	24
3.2.Rīcības plāns	31
3.3.Stratēģiskie projekti.....	33
3.2.1.Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana	33
3.2.2. Dabas parka “Balkanu kalni” tūrisma un sporta piedāvājumu pilnveidošana.....	34
3.2.3.Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un tās apkārtnes labiekārtošana.....	34
3.2.4. Arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošana.....	35
3.4.Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums	35
4. Īstenošana un novērtēšana.....	36
4.1.Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām.....	36
4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem	37
4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, tostarp interešu konflikta novēršana	38
4.3.1.Vērtēšanas kritēriji	38
4.4.Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšanas procedūra	45
4.5.Stratēģijas īstenošanas organizācija	46
5. Finansējuma sadales plāns	47
PIELIKUMI	48
1.pielikums „Stratēģijas izstrādes procesa apraksts”	49
2.pielikums „Īstenoto LEADER projektu skaits Ziemeļlatgales novados un pagastos, īstenojot Balvu rajona attīstības stratēģiju 2009.-2013.gadam”.....	50
3.pielikums „Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskā mantojuma vietējās un valsts nozīmes objekti”	51
4.pielikums „Biedrības „Balvu rajona partnerība” biedru saraksts (uz 10.11.2015)”	55
5.pielikums „Stratēģijas sasaite ar iepriekšējā plānošanas periodā sasniegtajiem rezultātiem”	56
6.pielikums „Vērtēšanas komisijas nolikums”	57
7.pielikums „Vērtēšanas komisijas locekļu interešu deklarācijas”	59
8.pielikums „Atzinums par projekta atbilstību/neatbilstību stratēģijai”	60
9.pielikums „Pārbaudes ziņojums apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””	62

Lietotie termini un saīsinājumi

Termins	Skaidrojums
Vietējā rīcības grupa	Publisko un privāto partneru apvienība, kas darbojas noteiktā teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežas no 10 līdz 65 tūkstošiem. Latvijā ir 35 vietējās rīcības grupas un biedrība „Balvu rajona partnerība” ir viena no tām. Saīsinājumā - VRG .
LEADER	Saīsinājums no franču valodas: <i>Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale</i> (saikne starp lauku ekonomikas un attīstības pasākumiem). LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām. LEADER būtība ir uzlabot dzīves kvalitāti cilvēkam laukos, domājot par ekonomiskajiem un sociālajiem uzlabojumiem, kā arī par vides saglabāšanas iespējām.
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai.
Sabiedrības virzīta vietējā attīstība	Īpašs instruments lietošanai apakšreģionu līmenī, kas papildina pārējo attīstības atbalstu vietējā līmenī. Saīsinājumā - SVVA .
Sabiedrības virzīta vietējā attīstības stratēģija	VRG izstrādāts daudznozaru stratēģiskais plāns, kas izstrādāts un apstiprināts vietējā rīcības grupā, balstoties uz darbības teritorijas iedzīvotāju vajadzībām un kopējām attīstības prioritātēm. Saīsinājumā – SVVA stratēģija .

STRATĒGIJAS KOPSAVILKUMS

Biedrība „Balvu rajona partnerība” Ziemeļlatgales sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju 2015.-2020.gadam (turpmāk tekstā Ziemeļlatgales SVVA stratēģija 2015.-2020.gadam) īsteno Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novados, kas ir biedrības darbības teritorija. Stratēģija izstrādāta ar mērķi veicināt novadu sociālo un ekonomisko attīstību, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti laukos. Stratēģijas izstrādes procesa aprakstu skatīt 1.pielikumā. Ziemeļlatgales SVVA stratēģija 2015.-2020.gadam tiks īstenota ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk tekstā ELFLA) LEADER programmai paredzēto finansējumu.

Stratēģijas vīzija: Ziemeļlatgale – uz sadarbību balstīta ekonomiski attīstīta teritorija ar bagātu kultūras mantojumu un pievilcīgu dzīves vidi vietējiem iedzīvotājiem un viesiem.

Stratēgiskie mērķi un rīcības vīzijas sasniegšanai, plānotais finansējums:

Nr.	Mērķis/Rīcības	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	Atbalsta apmērs (% no kopējā piešķirtā atbalsta)
M1	Veicināt ekonomisko attīstību Ziemellatgalē	50%	
1.1.	Mikro un mazo uzņēmumu veidošanās un attīstība, tajā skaitā tūrisma nozarē	35%	
1.2.	Atbalsts mājražotāju un amatnieku saimnieciskajai darbībai	15%	
M2	Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes	50%	
2.1.	Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai	19,48%	
2.2.	Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana	3,88%	
2.3.	Dabas parka “Balkanu kalni” tūrisma un sporta piedāvājumu pilnveidošana	3,88%	
2.4.	Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un tās apkārtnes labiekārtošana	3,88%	
2.5.	Arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošana	3,88%	
2.6.	Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem	11,12%	
2.7.	Nemateriālo kultūras vērtību saglabāšana un popularizēšana	3,88%	

Biedrības „Balvu rajona partnerība” organizācija un darbības kārtība

Biedrības darbības mērķis ir mazināt nabadzību un sociālo izslēgtību Ziemeļlatgalē, sekmējot ilgtspējīgu lauku attīstību. Biedrībā uz brīvprātības un līdztiesības principiem ir apvienojušās juridiskas un fiziskas personas. Biedrības augstākā lēmējinstitūcija ir biedru sapulce. Biedrības biedri kopsapulcē apstiprina sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, kā arī apstiprina grozījumus tajā.

Ikdienas biedrības darbības nodrošināšanai un lēmumu pieņemšanai biedri ievēl pārstāvju lēmējinstitūciju, valdi, septiņu cilvēku sastāvā. Valdē darbojas vismaz viens valdes loceklis no katra Ziemeļlatgales novada. Pašlaik valdē darbojas četri valdes locekļi no Balvu novada un pa vienam valdes loceklīm no Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadiem. Valdē ir divi pašvaldības deleģēti pārstāvji – no Balvu un Baltinavas novadiem. Procentuāli valdes sastāvu veido 29% pašvaldības pārstāvju, 71% sociālo partneru (nevalstisko organizāciju, lauksaimnieku interešu pārstāvji un fiziska persona). Valdē tiek pārstāvētas sieviešu un jauniešu intereses, kā arī lauksaimnieku intereses*. Biedrības patstāvīga izpildvara ir izpilddirektors, ko ievēl valde. Par sabiedrības virzītās vietējās attīstības administratīvo īstenošanu atbildīgs, valdes apstiprināts, stratēģijas administratīvais vadītājs.

*Atbilstoši MK noteikumu Nr.125 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un īstenošanai”, 6.3.punkta nosacījumiem.

Saskaņotība ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo pašvaldību programmām un sasaiste ar citiem vietējā, reģionālā un nacionālā mēroga attīstības plānošanas dokumentiem.

Ziemeļlatgales SVVA stratēģija 2015.-2020.gadam izstrādāta atbilstoši reģionālajiem, vietējiem un nacionālā līmeņa plānošanas dokumentiem. Stratēģija izstrādāta saskaņā ar Latgales stratēģiju 2030, Baltinavas novada attīstības programmu 2012.-2018.gadam, Balvu novada attīstības programmu 2011.-2017.gadam, Rugāju novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam, Viļakas novada attīstības programmu 2011.-2017.gadam un Lauku attīstības programmu 2014.-2020.gadam.

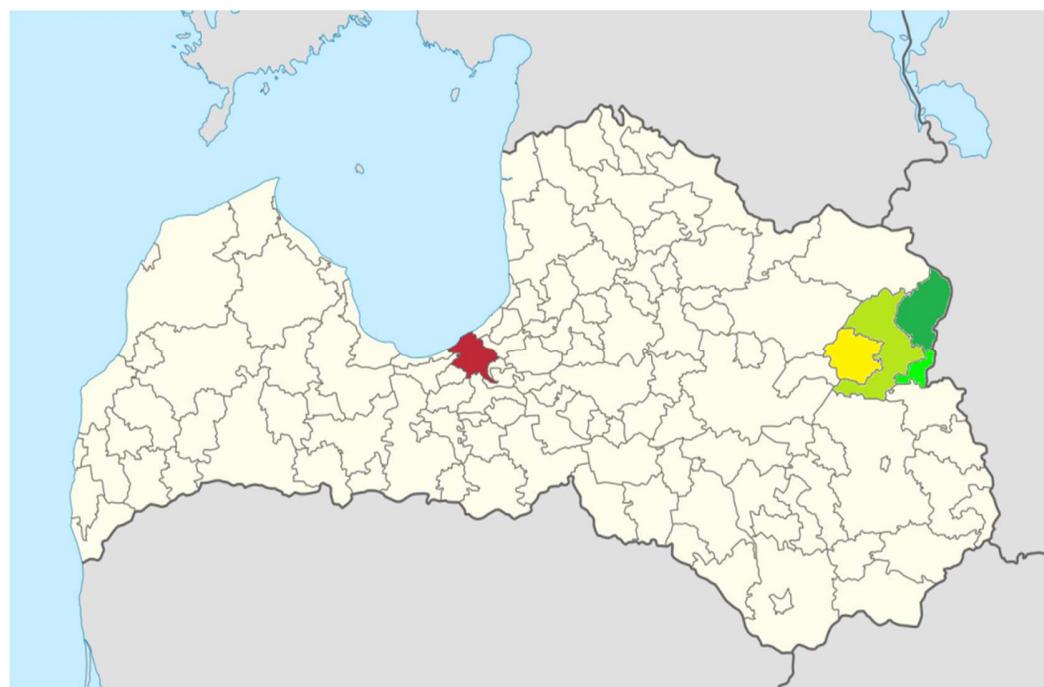
Latgales reģiona plānošanas programma	Baltinavas novada attīstības programma	Balvu novada attīstības programma	Rugāju novada attīstības programma	Viļakas novada attīstības programma	Lauku attīstības programma
Latgales stratēģijas 2030 vispārējais mērķis ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai palielinātu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves viidi arī nākamajām paaudzēm.	SM1 Kopējo mērķi vadīta, saliedēta iedzīvotāju kopiena SM2 Novada resursu ilgtspējība SM3 Attīstīta ekonomika	(Pr.1.M.2.) Sakārtota uzņēmējdarbības vide radošas un inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai (Pr.1.M.3.) Nodrošināti kvalitatīvi kultūras pakalpojumi (Pr.2.M.1) Sociālo un veselības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (Pr.2.M.2) Sporta un veselīgas atpūtas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (Pr.3.M.1.) Videi draudzīga saimnieciskā darbība	SM1 Attīstīta uzņēmējdarbība un infrastruktūra SM2 Cilvēka dzīves kvalitāte SM3 Tīra vide, kur viena no prioritātēm ir dabas resursu ilgtspējīga izmantošana	SM1 Izglītota, kulturāla, pārtikusi un radoša sabiedrība SM2 Pievilcīga dzīves vide darbam un atpūtai SM3 Ekonomisko izaugsmi atbalstoša vide un resursi	M19 mērķi: a) Sniegt atbalstu lauku kopienu ilgtspēju veicinošām vietējās attīstības iniciatīvām, kas uzlabo sociālo situāciju laukos, veido labvēlīgu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai. b) Sekmēt tādu pārvaldības mehānismu attīstību vietējā līmenī, kas balstīti uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību.

Analizējot Latgales reģiona un Ziemeļlatgales novadu attīstības dokumentos noteikto mērķu un uzdevumu atbilstību Lauku attīstības programmai 2014-2020, var secināt, ka visos šajos dokumentos **dominē atslēgas vārdi ekonomiskā attīstība, uzņēmējdarbības dažādošana, inovācijas, darba vietas, pakalpojumi iedzīvotājiem, efektīva vietējo resursu izmantošana, zināšanas, aktīvi vietējie iedzīvotāji un kopumā iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšana lauku teritorijā**. Attīstības stratēģijās ir arī tādi mērķi, kuru sasniegšanai ir jāizmanto pašvaldību resursi un citu ES fondu finansējums, piemēram, izglītība, ceļi, drošība, veselības aprūpe u.c. jomas, kas ietilpst pašvaldības noteiktajās funkcijās. Tā kā LEADER programmā atbalsts paredzēts tikai mazajiem uzņēmumiem, kuru neto apgrozījums nepārsniedz 70 000 eur gadā, līdz ar to lielākiem uzņēmumiem ir jāizmanto citas ES un Latvijas valsts piedāvātās attīstības iespējas.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS

1.1. Darbības teritorija

1.1.1. Vispārējs ģeogrāfiskais apskats

	Rugāju novads		Balvu novads		Viļakas novads		Baltinavas novads
--	---------------	--	--------------	---	----------------	---	-------------------

Attēls Nr. I

Biedrība „Balvu rajona partnerība” darbojas vēsturiskā Balvu rajona teritorijā, kurā izveidojās Baltinavas, Balvu, Rugāju, Viļakas novadi. Teritorijā ir divas pilsētas: Balvi un Viļaka. Balvu pilsēta ir reģionālās nozīmes centrs. Biedrības darbības teritorijā atrodas 19 pagasti: Balvu, Baltinavas, Bērzpils, Briežuciema, Bērzkalnes, Krišjāņu, Kubulu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilžas, Vecumu, Vīksnas, Vectilžas un Žīguru pagasti. Īstenojot Balvu rajona attīstības stratēģiju 2009.-2013.gadam, biedrības „Balvu rajona partnerība” teritorijā tika īstenoti LEADER programmas projekti gandrīz visā teritorijā, izņemot divus pagastus. Karti ar īstenoto projektu skaitu Ziemeļlatgales novados un pagastos skatīt 2. pielikumā.

Biedrības darbības teritorija atrodas Latvijas Ziemeļaustrumu daļā, Latgales reģiona Ziemeļos, tāpēc to dēvē par Ziemeļlatgali. Ziemeļlatgale robežojas ar Alūksnes, Gulbenes, Lubānas, Kārsavas un Rēzeknes novadiem. Ziemeļlatgales Austrumi robežojas ar Krieviju. Salīdzinoši nelielā attālumā dēļ, teritorijai ir izveidojusies nozīmīga saikne ar Vidzemes pilsētām - Gulbeni un Alūksni. Sadarbība notiek arī ar Kārsavas un Lubānas novadu.

Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
Teritorijas platība	Teritorijas platība ir 2381,65 km ² .	
Teritorijas veids	Pēc Valsts Zemes dienesta reģistrā esošajiem datiem, lielāko teritorijas daļu aizņem meži (aptuveni 42%) un lauksaimniecībā izmantojamā zeme (aptuveni 39%). Salīdzinoši lielu teritorijas daļu aizņem arī ūdeņi un purvi (gandrīz 9%).	Lielākā tautsaimniecības nozare teritorijā ir kokapstrāde un lauksaimniecības produkcijas ražošana. Nākotnē jāveicina ilgtspējīga un efektīvāka vietējo resursu izmantošana, lai tiktu radīti produkti ar augstāku pievienoto vērtību. Piemēram, jāveicina lauksaimniecības produktu pārstrāde.
Dabas resursi	Ziemeļlatgalē ir smilts, smilts un grants atradnes. Ezeros atrodams sapropelis, taču tas maz pētīts un netiek izmantots. Atrodamas arī māla atradnes, nozīmīgas atradnes atrodas Kupravas pagastā, Viļakas novadā.	Atrodamie resursi smilts, smilts un grants tiek izmantoti vietējām vajadzībām, piemēram, būvniecībai un ceļu būvēi. Sapropeli var pielietot augsnēs mēslošanai, bet atsevišķos gadījumos arī dziedniecībai un skaistumkopšanai. Būtu jāveicina šī resursa izmantošana.
Dabas mantojuma objekti	Ziemeļlatgale ir bagāta ar dabas mantojuma objektiem. Visos četros novados atrodas gan īpaši aizsargājamās teritorijas, gan vietējas nozīmes aizsargājamās teritorijas. Daļa Balvu un Rugāju novada teritorijas ietilpst dabas liegumā „Lubāna mitrājs”, kas ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss. Rugāju novadā atrodas ievērojams aizsargājams dabas objekts Medņu dižakmens. Viļakas novads vairāk pazīstams ar Stiglovas (Stiglavas) gravu un Balkanu kalniem, kā arī ar Kangaru kalnu kā augstāko vietu Ziemeļlatgalē. Baltinavā atrodas īpaši aizsargājams dabas teritorijas – dabas liegums Motrīnes ezers un dabas parks Numerenes valnis. Viena no nozīmīgākajām dabas vērtībām Baltinavas novadā ir Baltinavas aleja. Balvu novada teritorijā atrodas arī Orlovas (Ērgļu) purvs, Stompaku purvi. Balvu novadā lielākie ezeri un upes - Aiviekste, Bolupe, Iča, Vārniena, Tilža, Pērkonu ezers, Balvu ezers.	Lai gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir jāievēro dažādi liegumi, taču darbojoties atbilstoši prasībām, šīs teritorijas var piesaistīt tūristus un piedāvāt rekreācijas iespējas gan vietējiem iedzīvotājiem, gan teritorijas viesiem. Tiek atzīts, ka netiek izmantots ezeru potenciāls, lai piesaistītu tūristus, piedāvātu dažādas aktīvās atpūtas iespējas viesiem un vietējiem iedzīvotājiem, līdz ar to jāveicina šāda veida pakalpojumu attīstība.
Kultūras mantojuma objekti	Ziemeļlatgale ir bagāta ar kultūrvēsturisko mantojumu, gan ar vietējās, gan valsts nozīmes aizsargājamiem kultūras objektiem. Kopā Ziemeļlatgalē atrodas 46 valsts nozīmes un 80 vietējās nozīmes kultūrvēstures pieminekļi. Lielākā daļa no tiem ir arhitektūras un arheoloģiskie pieminekļi. Novadu kultūrvēstures pieminekļu sarakstu skatīt 3.pielikumā.	Gan novadu attīstības stratēģijās, gan iedzīvotāju aptaujās un tikšanās reizēs novados, tika atzīts, ka būtu nepieciešams sakārtot infrastruktūru pie kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem, nepieciešamas norādes zīmes, apraksts par objektu, apkārtējās teritorijas

	Ziemeļlatgales iedzīvotājiem svarīga kultūras mantojuma sastāvdaļa ir arī nemateriālās kultūras vērtību saglabāšana, popularizēšana un kopšana, kura ir būtiska cilvēku ikdienas pašizpausmes un sabiedriskās dzīves sastāvdaļa. Nemateriālo kultūras vērtību popularizēšana un vietējo iedzīvotāju, īpaši jauniešu, iesaistīšanās šajos procesos, veido piederības un patriotisma sajūtu pret savu dzīvesvietu, kā arī tā ir iespēja lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku, pilnveidot savu personību un talantus. „Ziemeļlatgalē dzīvo un darbojas daudz spilgtu tradīciju nesēju, kuri dzied un dejo etnogrāfiskajos ansambļos un folkloras kopās. Pie nemateriālās kultūras vērtībām pieskaitāmas arī senu amatu prasmes - maizes cepšana, siera siešana, aušana, senu ēdienu recepšu zināšana, rokdarbu prasmes u.c” ¹ .	labiekārtošana, kā arī būtu nepieciešami ieguldījumi vietējās kultūrvēstures objektu saglabāšanai. Būtu svarīgi ne tikai rūpēties par kultūrvēsturiskajiem objektiem, bet tos arī popularizēt un padarīt interesantus vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem.
Iedzīvotāju blīvums	Iedzīvotāju skaits uz vienu kvadrātkilometru 2015.gadā ir 9,9 iedzīvotāju.	
Būtiskākie attīstības un apdzīvojuma centri	<p>Balvu novadu veido regionālās nozīmes centrs – Balvu pilsēta; novada nozīmes centrs – Tilžas ciems (Tilžas pagasts); vietējās nozīmes centri ar ciema statusu – Bērzkalne (Bērzkalnes pagasts), Bērzpils (Bērzpils pagasts), Briežuciems (Briežuciema pagasts), Eglu ciems (Lazdulejas pagasts), Krišjāni (Krišjānu pagasts), Kubuli (Kubulu pagasts), Naudaskalns (Balvu pagasts), Vectilža (Vectilžas pagasts) un Vīksna (Vīksnas pagasts); apdzīvotas vietas ar ciema statusu - Rubeni un Verpuļeva.</p> <p>Vilakas novadu veido Vilakas pilsēta, kas ir novada administratīvais centrs, un pieci vietējas nozīmes centri: Kuprava (Kupravas pagasts), Semenova (Medņevas pagasts), Rekova un Upīte (Šķilbēnu pagasts), Borisova (Vecumu pagasts), Žīguri (Žīguru pagasts).</p> <p>Rugāju novadā nozīmīgs ir gan Rugāju pagasts, gan Lazdukalna pagasts. Rugāju ciems ir novada administratīvais centrs. Lazdukalna pagastā nozīmīgi apdzīvojuma centri ir Skujenieki un Benislavas ciems.</p> <p>Baltinavas novadā Baltinavas ciems ir novada centrs.</p>	Jāveicina jau esošo attīstības centru attīstība, pakalpojumu sasniedzamība un kvalitāte, tajā pašā laikā, domājot arī par iedzīvotājiem sniegtajām iespējām visos novadu pagastos. Tajos jāatbalsta sabiedrisko aktivitāšu dažādošana.

1. Maģistra darbs „Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Latvijas novados”, Ruta Cibule, Daugavpils 2009, pieejams:
<http://www.balvurcb.lv/kb/?View=entry&EntryID=903>

1.1.2. Sociālekonomiskais apskats

Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā <i>Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde</i>	2010.gadā – 25 964 2012.gadā – 25 076 2014.gadā – 23 961	Iedzīvotāju skaits, tāpat kā visā Latvijā samazinās neatkarīgi no valsts, pašvaldību, biedrību un uzņēmumu pūlēm, kas ieguldītas teritorijas attīstībā. Samazinoties iedzīvotāju skaitam un blīvumam, pieaugus publisko pakalpojumu infrastruktūras izmaksas, līdz ar to ir jādomā kā samazināt un optimizēt dažādu pakalpojumu izmaksas, kā arī jāturpina radīt tāda vide, lai esošie iedzīvotāji nedotos prom un aizbraukušajiem būtu vēlme atgriezties.
Jaundzimušo skaits <i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde</i>	2010.gadā – 164 2012.gadā - 181 2014.gadā - 184	Pozitīvi, ka vērojams jaundzimušo skaita pieaugums, taču uz kopējo iedzīvotāju skaita šis skaits ir mazs. Lai veicinātu jaundzimušo skaita pieaugumu, jāturpina veicināt ekonomiskā attīstība un jāuzlabo dzīves kvalitāte iedzīvotājiem laukos.
Uzņēmumu skaits VRG darbības teritorijā uz 1000 iedzīvotājiem <i>Datu avots: www.lursoft.lv</i>	2010.gadā – 69 2012.gadā – 77 2014.gadā - 83	Izteiktākā ekonomiskās aktivitātes forma visos novados ir pašnodarbinātība, otra visizplatītākā forma ir zemnieku un zvejnieku saimniecības, aiz kurām seko komercsabiedrības un vismazākais skaits ir individuālo komersantu, taču vērojama tendence, ka šis skaits pēdējo gadu laikā pieaug. Nākotnē jāturpina atbalstīt jauni un esošie uzņēmumi. Uzņēmēji diskusijās atzina, ka viņiem ir grūti strādāt ar peļņu, gandrīz neiespējami ir iegādāties jaunas iekārtas un ieguldīt finansējumu attīstībā, tāpēc uzņēmējiem nepieciešams atbalsts attīstībai, pašu un darbiniekų apmācībām, kā arī mārketinga aktivitātēm.
Darba ņēmēju skaits teritorijā <i>Datu avots – Valsts ieņēmumu dienests</i>	2010.gadā - 6967 2012.gadā - 6605 2014.gadā - 6549	Darba ņēmēju skaita samazinājumu var skaidrot ar iedzīvotāju skaita samazinājumu.
Bezdarba līmenis pret darbspējīgā vecumā esošajiem	2011.gadā – 21,66 2012.gadā – 19,82 2014.gadā – 18,75	Redzams, ka bezdarba līmenis samazinās (iemesls var būt arī tas, ka samazinās iedzīvotāju skaits), taču salīdzinot ar Latvijas vidējo bezdarba līmeni, tas ir augsts. Analizējot bezdarbnieku profili, var secināt, ka vairāk nekā puse bezdarbnieku ir ilgstošie bezdarbnieki. Neskatoties uz dažādām Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) piedāvātajām apmācībām un citām programmām, šo bezdarbnieku kategoriju atgriezt darba tirgū ir visgrūtāk. NVA īsteno dažādas programmas, lai veicinātu

<i>Datu avots: Nodarbinātības valsts aģentūra</i>		bezdarbnieku atgriešanu darba tirgū, tāpēc stratēģija nedublējas ar NVA piedāvātajām iespējām. Stratēģijas mērķis ir veicināt tādas potenciālo un esošo darbinieku apmācības, kuras nepieciešamas konkrētam uzņēmējam un konkrētu darbu veikšanai. Stratēģijas mērķis ir radīt vismaz 5 jaunas darba vietas Ziemeļlatgalē.
Jauniešu bezdarba līmenis <i>Datu avots: Nodarbinātības valsts aģentūra</i>	2010.gadā – 14,5 2012.gadā – 10,1 2014.gadā – 7,9	Redzams, ka samazinoties kopējam bezdarba līmenim Ziemeļlatgalē, samazinājies arī jauniešu bezdarba rādītājs (imesls tam var būt jauniešu skaita samazināšanās). Diskusijās ar iedzīvotājiem, speciālistiem un darba devējiem, tika atzīst, ka jauniešiem trūkst izpratnes par uzņēmējdarbību, kā arī jauniešiem trūkst motivācijas strādāt, lielākoties visiem interesē liels atalgojums. Problema ir arī tā, ka jauniešiem ir ierobežotas iespējas iegūt darba pieredzi. Jāveicina jauniešu izprati par uzņēmējdarbību un jāmotivē jaunieši uzsākt uzņēmējdarbību. Jāsniedz iespējas jauniešiem iegūt darba praksi, kā arī jāpopularizē brīvprātīgais darbs, kas arī ir labs veids kā iegūt pirmo darba pieredzi. Nepieciešama arī karjeras izglītība, lai palīdzētu jaunietim saprast, kas viņam vislabāk padodas un patīk.
Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares pēc to apgrozījuma <i>Datu avots:</i> http://www.lursoft.lv	2014.gadā: 1.vieta: Lauksaimniecība 2.vieta: Tirdzniecība 3.vieta: Mežistrāde, kokapstrāde	Papildus šīm nozarēm Balvu pilsētā tiek piedāvāti dažādi pašnodarbinātu personu un uzņēmumu pakalpojumi. Jāveicina lauksaimniecības produktu pārstrāde, kā arī jāveicina produktu ar augstāku pievienoto vērtību ražošana.
Rīcības grupas teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju (NVO) skaits <i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde</i>	2010.gadā – 75 2012.gadā – 91 2014.gadā – 168	Būtisks NVO skaita pieaugums ļauj secināt, ka dažādu fondu sniegtais atbalsts NVO, tajā skaitā arī LEADER programma ir snieguši būtisku ieguldījumu NVO darbībai un veicinājusi jaunu NVO dibināšanu. Kā arī tas liecina par to, ka iedzīvotāji Ziemeļlatgalē ir bijuši aktīvi un izmantojuši tiem sniegtās iespējas. Balsoties uz Latvijas Pilsoniskās aliances pētījuma datiem par 2013.gadu, Latvijā uz 1000 iedzīvotājiem vidēji ir 8 NVO. Ziemeļlatgalē vidēji 7 NVO uz 1000 iedzīvotājiem. Līdz ar to var secināt, ka atbalsts nevalstiskajam sektoram vairāk būtu jāsniedz esošajām NVO, kuras darbojušās līdz šim un vismaz daļēji sasniegūšas savas darbības mērķus un kuras darbojas sabiedrības labā. Jāveicina neaktīvo iedzīvotāju līdzdarbošanās nevalstiskajā sektorā, kā arī jāveicina sadarbība starp esošajām NVO. Pēc darbības jomām Ziemeļlatgales NVO darbojas kopienas attīstības jautājumos,

		kultūras, sporta un izglītības jomās. Būtu jāveicina tādu NVO veidošanās, kurās apvienojas, piemēram, uzņēmēji, mājražotāji, kuras veicina ekonomisko aktivitāti teritorijā.
Sabiedriski aktīvi cilvēki, kuri darbojas amatiermākslā <i>Datu avots: Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novadu pašvaldības</i>	2010.gadā - 1841 2012.gadā - 2035 2014.gadā - 2080	Neskatoties uz to, ka iedzīvotāju skaits samazinās, palielinās to cilvēku skaits, kuri piedalās amatiermākslas kolektīvos. Zināmu ieguldījumu šajā jomā snieguši arī LEADER projekti, jo pagājušā plānošanas periodā projektu veidā bija iespēja gūt atbalstu tautu un skatuves tēru izgatavošanai. Nākotnē lielāks atbalsts jāsniedz tādām aktivitātēm, kurās tiek saglabātas, popularizētas un koutas tieši Ziemeļlatgales nemateriālās kultūras vērtības.
Reģistrēto mājražotāju skaits <i>Datu avots: Pārtikas un veterinārais dienests (www.pvd.gov.lv)</i>	2012.gadā – 8 2015.gadā - 17	Pārtikas un Veterinārā dienesta (PVD) datu bāzē pēc darbības veida „45 ražošanas uzņēmums mājas apstākļos” pašlaik reģistrēti 17 mājražotāji, kas salīdzinot ar 2012.gadu ir palielinājums uz pusi. Taču vēl aizvien tiek atzīts, ka mājražotāji labprāt darbojas neoficiāli un nelabprāt vēlas oficiāli reģistrēt savu saimniecisko darbību. Tam ir dažādi iemesli, bet kā viens no tiem ir izveidojušies stereotipi par to, ka atbildīgo iestāžu prasības ir nesamērīgi augstas u.c. bažas. Jātupina izglītot mājražotāji par saimnieciskās darbības reģistrēšanu un PVD prasībām, kā arī ar pozitīviem piemēriem jāiedrošina tie attīstīt savu darbību plašāk.

1.1.3.VRG darbības teritorijas pamatojums

Biedrība „Balvu rajona partnerība” dibināta 2003.gadā vēsturiskā Balvu rajona teritorijā. Pēc administratīvi teritoriālās reformas 2009.gadā, jaunizveidoto novadu pašvaldības uz iesnieguma pamata turpināja darboties biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorijā.

Ekonomiskās saites:

Ziemeļlatgales ekonomika balstās uz lauksaimniecību, tirdzniecību, mežsaimniecību, kokapstrādi un dažādu pakalpojumu sniegšanu. Pakalpojumu sektors vairāk attīstīts tieši Balvu pilsētā, līdz ar to iedzīvotāji no Baltinavas, Viļakas un Rugāju novadiem izmanto Balvos pieejamos pakalpojumus. Lauksaimnieku un zemnieku noīeta tirgus pārsvarā ir Latvija, taču mazajiem lauksaimniekiem būtisks ir arī vietējais tirgus, kurā tiek realizēta saražotā produkcija. Arvien vairāk aktivizējas vietējie mājražotāji un mājamatnieki, kuri savas preces pārdod vietējos tirdziņos. Balvu pilsētā jau trešo gadu regulāri katru mēnesi notiek zaļais tirdziņš, kas pulcē vietējos zemniekus, mājražotājus un amatniekus. Arī Viļakā, Rugājos un Baltinavā tiek rīkoti zaļie tirdziņi un gadatirgi, kuros iedzīvotājiem ir iespēja iegādāties vietējo produkciju un vietējiem tirgotājiem to pārdot. Vietējie mājražotāji un zemnieki tirgo savu produkciju VRG teritorijā un arī ārpus tās. Tieka atzīts, ka vietējais patēriņš būtu jāveicina vēl vairāk un vietējiem Ziemeļlatgales ražotājiem būtu jāsadarbojas ciešāk, lai, piemēram, uzvarētu vietējo pašvaldību iepirkumos un piedāvātu iedzīvotājiem plašāku produkcijas sortimentu un iespējas to iegādāties.

Arvien vairāk tiek aktualizēts jautājums par uzņēmēju sadarbības veicināšanu jaunu eksporta tirgu meklēšanai, savu interešu aizstāvībai un uzņēmējdarbības vides attīstībai Ziemeļlatgalē. Šis jautājums ir aktuāls Ziemeļlatgales novadu uzņēmējiem, pašvaldībām un arī iedzīvotājiem. Lai tiktu sasniegti iepriekšminētie mērķi, 2015.gadā, reorganizējot Balvu novada pašvaldības Biznesa aģenturu un Tūrisma centru, tika izveidots Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centrs, kas ir Balvu novada pašvaldības aģentūra, taču savā ikdienas darbā cieši sadarbojas ar visu novadu uzņēmējiem, pašvaldības uzņēmējdarbības un tūrisma speciālistiem.

Arī tūrisma pakalpojumi pēdējā laikā klūst arvien populārāki un tūrisms ir viena no jomām, kuras attīstībai jau pašlaik cieši sadarbojas Ziemeļlatgales novadu pašvaldības un arī nākotnē tiek domāts par dažādu aktivitāšu īstenošanu, kas veicinātu tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstību Ziemeļlatgalē.

Funkcionālās saites:

Balvi ir Ziemeļlatgales teritorijas pakalpojumu centrs, kur pieejami valsts iestāžu pakalpojumi, piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta filiāle, Valsts nodarbinātības aģentūras filiāle, Valsts sociālās apdrošināšanas filiāle. Tāpat Balvos plašāk pieejami privātā sektora pakalpojumu, tirdzniecības centri, banka, skaistumkopšanas pakalpojumi u.c. Balvos pieejama arī plašākas veselības aprūpes iespējas, šeit atrodas slimnīca. Balvos atrodas pansionāts. Viļakā un Rugājos atrodas sociālās aprūpes centri. Baltinavas novada iedzīvotāji izmanto pansionāta un sociālo māju sniegtos pakalpojumus, jo Baltinavas novadā šāds pakalpojums nav pieejams. Visas novadu pašvaldības nodrošina pamatpakalpojumus iedzīvotājiem, taču gadījumā, ja kādu pakalpojumu nevar nodrošināt, novadi savā starpā sadarbojas.

1.2. Partnerības principa nodrošināšana

Teritoriālā pārstāvniecība:

Biedrība „Balvu rajona partnerība” darbojas 4 novadu teritorijās, kuras pēc iedzīvotāju skaita ir atšķirīgas. Biedrības „Balvu rajona partnerība” biedri ir aktīvi savu novadu un pagastu teritorijas iedzīvotāji, kuri darbojas pašvaldības iestādēs, biedrībās, nodarbojas ar uzņēmējdarbību. Biedrībā tiek uzņemti visi, kuri vēlas iesaistīties partnerības kopīgo mērķu sasniegšanā, taču tiek sekots līdz tam, lai biedrībā ir pārstāvji no visiem novadiem un pēc iespējas no vairākiem novadu pagastiem, tajā pašā laikā nav strikti noteikts tas, cik biedriem obligāti jābūt no katras teritorijas vai arī kāds biedrs netiek uzņemts, ja konkrētās teritorijas limits ir pārsniegts.

Pašlaik (uz 10.11.2015.) biedrībā ir 36 biedri (biedru sarakstu skatīt 4.pielikumā).

- ✓ 20 biedri ir no Balvu novada: gan no pilsētas, gan Kubulu, Tilžas, Vectilžas, Bērzpils, Krišjānu un Lazdulejas pagastiem. Balvu novads teritorijas un iedzīvotāju skaita ziņā ir lielākais novads Ziemeļlatgalē.
- ✓ 9 biedri ir no Rugāju novada, gan no Rugāju, gan no Lazdukalna pagastiem.
- ✓ 6 biedri ir no Viļakas novada: Viļakas pilsētas, Medņevas, un Šķilbēnu pagastiem.
- ✓ Baltinavas novadu pārstāv Baltinavas novada pašvaldība, kura aktīvi sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem un biedrībām, tādā veidā nodrošinot novada teritorijas pārstāvniecību partnerībā. Baltinavas novads iedzīvotāju skaita ziņā ir mazākais novads Ziemeļlatgalē un Latvijā.

Mērķa grupu pārstāvniecība:

Partnerībā apvienojušies dažādu interešu pārstāvji: dažādu jomu biedrības (jauniešu, sieviešu, invalīdu u.c.), novadu pašvaldības, uzņēmēji un fiziskas personas. Aktualizējoties jautājumam par ekonomiskas stiprināšanu Ziemeļlatgalē, pēdējā gada laikā biedrībā pieaudzis uzņēmēju un fizisku personu, kuras plāno attīstīt uzņēmējdarbību, skaits. Mērķa grupu skaits partnerībā sadalās šādi:

- ✓ 17 biedrības, no kurām 3 ir sieviešu biedrības, 3 bērnu un jauniešu biedrības, 8 kopienas attīstības biedrības, 2 rūpējas par kultūra vērtību saglabāšanu, 1 ir invalīdu interešu aizstāvības biedrība;
- ✓ partnerībā kā biedrs ir arī katrs Ziemeļlatgales novads – Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novadu pašvaldības;
- ✓ 7 biedri ir uzņēmēji un lauksaimnieki, no kuriem 4 nodarbojas ar lauksaimniecību, pārējie nodarbojas ar galdniecību, malkas ražošanu un konsultāciju sniegšanu;
- ✓ atlikušie 8 biedri partnerībā iestājušies kā fiziskas personas, taču daļai no tiem ir savas piemājas saimniecības, plāni attīstīties un īstenot projektus.

Biedrības augstākā lēmējinstitūcija ir biedru sapulce, savukārt valde ir biedru sapulces ievēlēta pārstāvju lēmējinstitūcija. Biedrības valde sastāv no valdes priekšsēdētāja un sešiem valdes locekļiem. Pastāvīgi funkcionējoša izpildinstitūcija ir izpilddirektors, kuru ievēl valde. Valdes sastāvā tiek nodrošināta dažādu mērķa grupu pārstāvniecība. Valdē darbojas sieviešu, lauksaimnieku un uzņēmēju, kā arī jauniešu interešu pārstāves.

Ekonomiskā pārstāvniecība:

Partnerības valdē tiek pārstāvētas lauksaimnieku un uzņēmēju intereses. Biedrības biedru vidū ir uzņēmums, kurš nodarbojas ar galdniecību un uzņēmums, kurš ražo malku. Tāpat ir biedri, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību, nedaudz ar mājražošanu un plāno attīstīt savu darbību plašāk. Novērojama tendence, ka uzņēmumi darbojas dažādās jomās un viens uzņēmējs var pārstāvēt gan lauksaimnieka, gan mājražotāja, gan pakalpojuma sniedzēja intereses.

Vietējās varas pārstāvniecība:

Biedru ievēlētajā lēmējinstitūcijā, valdē, darbojas vismaz viens valdes loceklis no katras Ziemeļlatgales novada. Pašlaik valdē darbojas četri valdes loceklī no Balvu novada un pa vienam valdes loceklim no Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadiem. Valdē ir divi pašvaldības deleģēti pārstāvji – no Balvu un Baltinavas novadiem. Procentuāli valdes sastāvu veido 29% pašvaldības pārstāvju, 71% sociālo partneru (nevalstisko organizāciju, lauksaimnieku interešu pārstāvji un fiziska persona).

1.3.Teritorijas SVID analīze

Iekšējie faktori	1.	Stiprās puses	Ko tas nozīme	Secinājumi – kas jādara, lai izmantotu stiprās puses
	1.1.	Aktivizējusies pilsoniskā sabiedrība (NVO darbība, amatiermākslas kolektīvi, interešu grupas u.c.).	Salīdzinot 2008.gadu ar 2014.gadu, nevalstisko organizāciju skaits Ziemeļlatgalē ir pieaudzis uz pusē. Biedrības īsteno dažādus projektus un risina sabiedrībai nozīmīgas problēmas. Kā arī, apskatot datus par cilvēkiem, kuri darbojas amatiermākslas kolektīvos, šo cilvēku skaits pieauga un tas liecina par iedzīvotāju vēlmi socializēties un lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku. Teritorijā darbojas arī nereģistrētas iedzīvotāju grupas, kurām rūp apkārt notiekošais un kuras spēj pašorganizēties.	Lai vietējos iedzīvotājus aktivizētu vēl vairāk un viņus vairāk iesaistītu vietējās attīstības procesos, ar pozitīviem piemēriem jāveicina iedzīvotāju sadarbību. Jārīko motivējoši pasākumi un aktivitātes, kuras palīdzētu iedzīvotājiem apzināties savas spējas ietekmēt vietējo attīstību un motivētu viņus meklēt dažādus un inovatīvus risinājumus problēmu risināšanai. Atbalsts jāsniedz biedrībām, kuras pierādījušas sevi un savā darbībā ir sniegušas pienesumu teritorijas attīstībai un sabiedrības problēmu risināšanai. Jāveicina amatnieku, mājražotāju un uzņēmēju biedrību veidošanās un attīstību.
	1.2.	Neskarta un mazpārveidota dabas (purvi, mitrāji, mežu masīvi, ezeri) vide ar dabas mantojuma objektiem.	Ziemeļlatgale ir bagāta ar dabas mantojuma objektiem. Visos četros novados atrodas gan īpaši aizsargājamās teritorijas, gan vietējas nozīmes aizsargājamās teritorijas.	Jāveicina dabas objektu sakārtošana un ilgtspējīga izmantošana, jāveicina interesu par šiem objektiem vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem, piedāvājot dažādas atpūtas un dabas izzināšanas iespējas.
	1.3.	Kultūrvēsturiskais mantojums un tradīcijas (tautas tērpi, folkloras kopas, amatu prasmes u.c.).	Ziemeļlatgale ir bagāta ar valsts un vietējās nozīmes kultūrvēstures pieminekļiem. Tāpat Ziemeļlatgale ir bagāta ar nemateriālās kultūras vērtībām, kuras vietējiem iedzīvotājiem ir ļoti nozīmīgas.	Turpinot atbalstīt kultūrvēsturiskā mantojuma un nemateriālās kultūras vērtības, tiks saglabāta vietējā identitāte un iedzīvotāju piederības sajūta Ziemeļlatgalei. Jāatbalsta aktivitātes, kas veicina šo vērtību saglabāšanu un popularizēšanu, radot par tām lielāku interesu vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem.
	1.4.	Iedzīvotāju amatniecības un mājražošanas prasmes.	Piemājas saimniecības, mājražošana un amatniecība daļai iedzīvotāju ir kā vienīgais iztikas avots, bet daļai kā papildus ienākumi. Amatu prasmes ir daļa no nemateriālās kultūras vēstures mantojuma.	Jāveicina mazo saimniecību, mājražotāju un amatnieku attīstību. Jāizglīto mājražotāji un mājamatnieki par Valsts ieņēmuma dienesta, Pārtikas un veterinārā dienesta u.c. prasībām, jāmotivē reģistrēties un īstenot projektus savas darbības attīstībai, sadarbības veidošanai, atklājot jaunas tirdzniecības formas un

				veicinot savas produkcijas noietu. Jāmudina mazās lauku saimniecības uzņemt pie sevis tūristus. Jāatbalsta aktivitātes, kurās tiek nodotas vietējo iedzīvotāju prasmes jauniešiem un citiem interesentiem, kuriem šīs zināšanas un prasmes noderēs darba tirgū vai savai darbībai.
Iekšējie faktori	2.	Vājās puses	Ko tas nozīmē	Secinājumi – kas jādara, lai novērstu vājo pušu ietekmi?
	2.1.	Salīdzinoši augsts bezdarba līmenis.	Bezdarbs ietekmē teritorijas attīstību un iedzīvotāju aktivitāti.	Jāatbalsta un jāveicina pašnodarbinātība kā ekonomiskās aktivitātes forma. Jāveicina jaunu uzņēmumu rašanos, jāatbalsta esošie uzņēmumi, lai tiktu saglabātas un rastos jaunas darba vietas.
	2.2.	Vāji attīstīta tūrisma infrastruktūra un nepietiekams tūrisma pakalpojumu piedāvājums.	Tūrisma joma Ziemeļlatgalē aktualizējas arvien vairāk un katrā novada attīstības programmā tūrisms tiek minēts, kā viena no jomām, kuru nepieciešams attīstīt. Tieka atzīsts, ka nepieciešami ieguldījumi tūrisma infrastruktūrā un nepieciešams attīstīt tādus pamatpakalpojumus kā nakšņošanas iespējas tūristiem, būtu nepieciešams vismaz viens restorāns, vairāk tūrisma maršrutu, izklaides un atpūtas iespējas u.c.	Jāatbalsta projekti, kuri veicina tūrisma infrastruktūras attīstību Ziemeļlatgalē, kas veicinātu tūrisma pakalpojumu attīstību, kā arī jāveicina inovatīvas un radošas mārketinga aktivitātes, kuras piesaistītu tūristus.
	2.3.	Mājražotājiem un amatniekiem trūkst noieta tirgu, tie darbojas neoficiāli.	Lai gan Ziemeļlatgalē ir daudz mājražotāju un amatnieku, tie izvēlās savu darbību veikt mazos apjomos un neoficiāli, jo viņi nerēdz attīstības iespējas un noieta tirgu savai produkcijai.	Jāizglīto mājražotāji un mājamatnieki par iespējām sadarboties, par dažādiem tirdzniecības veidiem, par mārketinga aktivitātēm, par Valsts ieņēmumu dienesta un Pārtikas veterīnārā dienesta prasībām. Jāveicina gan vietējo tirdziņu attīstību, gan preču pārdošanu ārupus Ziemeļlatgales teritorijas. Jāpopulārizē ideja par tiešo tirdzniecību, īsajām pārtikas kēdēm, vietējo labumu groziem u.c. iespējām.
	2.4.	Mazajiem uzņēmējiem ierobežotas iespējas ieguldīt finansējumu uzņēmumu attīstībā (trūkst	Diskusijās uzņēmēji atzina, ka viņiem ir grūti strādāt ar peļņu un gandrīz neiespējami ir iegādāties jaunas iekārtas un ieguldīt finansējumu uzņēmumu attīstībā. Uzņēmēji	Atbalsts jāparedz jaunu iekārtu un aprīkojuma iegādei, apmācībām un mārketinga aktivitātēm. Kā arī jāveicina vietējo uzņēmēju sadarbība tirgus noietu meklēšanā. Jāveicina inovatīvu ideju īstenošana, kā arī produktu ar

		noieta tirgu).	atzīst, ka viņiem nepieciešams atbalsts attīstībai, pašu un darbinieku apmācībām, kā arī mārketinga aktivitātēm.	augstāku pievienoto vērtību ražošana. Jāveicina vietējo resursu izmantošana ražošanā.
2.5.	Trūkst kvalificētu kadru un jaunu speciaлистu daudzās sfērās.	Lai gan Ziemeļlatgalē ir salīdzinoši augsts bezdarbs un ir daudz strādāt gribētāju, uzņēmēji un lauksaimnieki atzīst, ka ir ļoti grūti atrast kvalificētus, atbildīgus un motivētus darbiniekus.	Jāatbalsta esošo un jaunu darbinieku apmācības atbilstoši uzņēmēju vajadzībām.	
2.6.	Nav izveidojušās brīvprātīgā darba tradīcijas.	Trūkst izpratnes par to, kas ir brīvprātīgais darbs un nav izveidojusies institucionalizēta sistēma, kura motivētu un koordinētu brīvprātīgo darbu Ziemeļlatgalē.	Brīvprātīgais darbs ir lieliska iespēja jauniešiem iegūt pirmo darba pieredzi, kā arī tā ir iespēja lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku, socializēties un izglītoties. Jāatbalsta aktivitātes, kas popularizē un piedāvā brīvprātīgā darba iespējas.	
2.7.	Trūkst karjeras apmācības visos izglītības līmeņos.	Liela daļa jauniešu dodas strādāt uz Rīgu vai ārzemēm. Jauniešiem trūkst izpratnes par uzņēmējdarbību un viņi nezin ko vēlas savā dzīvē darīt un sasniegt.	Jāveicina tādas aktivitātes, kurās jaunieši tiek izglītoti par uzņēmējdarbību un jauniešiem tiek sniegtas karjeras konsultācijas. Uzsvaru liekot uz praktiskām apmācībām, kurās jaunieši iegūt praktiskas iemaņas. Jāveicina un jāatbalsta jaunu cilvēku vēlmi uzsākt uzņēmējdarbību.	
2.8.	Nav izteiktu kopīgu teritorijas ilgtermiņa mērķu un trūkst sadarbības kopīgu mērķu sasniegšanai.	Lai gan visās novadu attīstības prioritātēs attīstības mērķi ir līdzīgi, taču ikdienā redzams, ka kopīga virzība šo mērķu sasniegšanai notiek ļoti lēnu. Tam ir daudz dažādu iemeslu, sākot ar finansējuma trūkumu u.c. iemesli, taču viens no būtiskākajiem iemesliem ir nevēlēšanās sadarboties un dažādu mērķu sadrumstalotība.	Jāatbalsta aktivitātes, kas veicina līderības prasmju attīstību, jo tiesi līderiem ir iespējas apvienot iedzīvotājus, iestādes un nospraust vienotus mērķus attīstībai. Būtu nepieciešamas praktiskas apmācības lauku kopienu esošajiem līderiem, gan pašvaldības pārstāvjiem, gan uzņēmējiem, gan aktīviem iedzīvotājiem, par lauku kopienu attīstību.	
2.9.	Esošā infrastruktūra nenodrošina vajadzīgo mobilitāti cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (kustību traucējumiem), lai iekļautos sabiedrībā.	Analizējot bezdarbinieku profilu, personu ar invaliditāti bezdarbs 2015.gadā ir viens no augstākajiem Ziemeļlatgalē – 13,4%. Viens no iemesliem šādai situācijai, ir tāds, ka sabiedrībai trūkst informācijas par cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, darba devējiem nav skaidrs, kā strādāt ar šiem cilvēkiem. Tāpat	Nepieciešamas aktivitātes, kuras veicina sabiedrības izpratni par cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Nepieciešama infrastruktūras sakārtošana pakalpojumu pieejamībai un sasniedzamībai. Popularizēt attālināto nodarbību invalīdiem ar kustību traucējumiem u.c. aktivitātēs.	

			tieka atzīsts, ka personas ratiņkrēslos, arī mammas ar bērnu ratiņiem, nevar piekļūt daudzās vietās un saņemt sev nepieciešamos pakalpojumus.	
Ārejie faktori	3. Iespējas	Ko tas nozīmē?	Secinājumi – kas jādara, lai attīstītu iespējas	
	3.1. Pierobežas tuvums.	Arvien vairāk tiek novērots tas, ka tūristi dodas apskatīt Krievijas pierobežu, dodas uz Baltinavas un Viļakas novadiem.	Jāizmanto pierobežas tuvums tūristu piesaistē un jāattīsta dažādi tūrisma pakalpojumi, lai tūristi pie mums uzkavētos ilgāk, nekā tikai caurbraucot. Jāveicina darbības, kuras mudina tūristus, dodoties uz Latgali, braukt cauri Ziemeļlatglei, nevis to apbraukt.	
	3.2. Attīstīt esošo infrastruktūru sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai – multifunkcionālu centru izveide.	Ir ļoti daudz piemēru tam, kā laukos darbojas multifunkcionālie centri, kas ļauj taupīt resursus un sniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas vienuviet. Šāda pieeja veicina arī sadarbību.	Jāatbalsta projekti, kuri papildina iepriekšējā plānošanas periodā izveidoto infrastruktūru, pakalpojumus un telpas. Jāatbalsta aktivitātes, kurās tiek iesaistītas dažādas iedzīvotāju grupas, kurās notiek sadarbība un pieredzes apmaiņa.	
	3.3. Veicināt produktu ar lielāku pievienoto vērtību radīšanu, piemēram, lauksaimniecības produktu pārstrāde.	Arvien vairāk pieaug pieprasījums pēc veselīgiem produktiem, kā arī pieaug pieprasījums pēc īpašām un ar rokām darinātām precēm.	Jāatbalsta aktivitātes, kurās tiek radītas īpašas vērtības no vietējiem resursiem (lauksaimniecības produkti, koks u.c.), kā arī jāatbalsta aktivitātes, kuras veicina šo produktu tirdzniecību gan vietējā līmenī, gan ārpus Ziemeļlatgales teritorijas. Jāveicina vietējā patēriņa veicināšanas aktivitātes – vietējie tirdziņi. Jāizglīto un jāmotivē pircēji iegādāties un novērtēt vietējos produktus.	
	3.4. Veicināt produkta vai pakalpojuma realizēšanu tirgū arī ārpus Ziemeļlatgales teritorijas.	Ziemeļlagales teritorijā lielākajai daļai iedzīvotāju ir piemājas saimniecības, līdz ar to liela daļa iedzīvotāju paši sev saražo nepieciešamos lauksaimniecības produktus, pārstrādā tos u.tml. Rezultātā vietējais tirgus, kur tirgot vietējos produktus ir ierobežots.	Jāveicina aktivitātes, kurās vietējie lauksaimniecības produktu ražotāji ved savu produkciju uz lielākām pilsētām, piemēram, Rīgu, Valmieru, Rēzekni. Jāatbalsta specializētu transportu iegāde un savstarpējā ražotāju sadarbība, lai spētu pircējam piedāvāt pēc iespējas plašāku sortimentu. Ražotāji jāizglīto par mārketinga aktivitātēm un preces kvalitāti.	
	3.5. Tūrisma pakalpojumu attīstība un mārketinga.	Tūrisma joma Latvijā attīstās un arvien vairāk tiek runāts par to, ka šī ir viena no uzņēmējdarbības jomām, kuru mums ir iespējas attīstīt. Ārzemju tūristu skaits uz	Ziemeļlatgalei jāattīsta vairāki tūrisma piedāvājumi dažādām tūristu grupām, balstoties uz mūsu dabu tradīcijām, kultūru un prasmēm.	

Ārējie faktori			Latviju pieaug un arvien biežāk tiek rīkoti mērķtiecīgi pasākumi, lai tūristi apmeklētu Latviju arī ārpus Rīgas teritorijas. Arvien populārāks gan ārzemju tūristu vidū, gan vietējo tūristu vidū kļūst tieši lauku tūrisms.	
	3.6.	Starptautiskie un starpteritoriālie projekti.	Istenojot LEADER programmu būs iespēja īstenot starptautiskos un starpteritorialos projektus, ar mērķi veicināt stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu.	Istenojot sabiedrības virzītas vietējo attīstību, tiks īstenots vismaz viens starptautiskais projekts un vismaz viens starpteritoriālais projekts.
	4.	Draudi	Ko tas nozīmē?	Secinājumi – kas jādara, lai novērstu draudu ietekmi
	4.1.	Nelabvēlīga demogrāfiskā situācija.	Neatkarīgi no dažādām programmām un politikām, iedzīvotāju skaits Latvijā turpina samazināties, kā arī mirstība vēl joprojām pārsniedz dzimstību. Iedzīvotāji emigrē uz Rīgu vai ārzemēm. Samazinoties iedzīvotāju skaitam, sevišķi aktīvo un uzņēmīgo cilvēku aizplūšana, rada draudus teritorijas veiksmīgai un ātrākai attīstībai.	Samazinoties iedzīvotāju skaitam un blīvumam, pieaug publisko pakalpojumu infrastruktūras izmaksas. Jāveicina tādu projektu īstenošana, kuru rezultāts būs pieejams pēc iespējas plašākam iedzīvotāju lokam un dažādām mērķa grupām. Jāveicina multifunkcionālo centru izveide, sevišķi pagastos, kur iedzīvotāju skaits ir mazs. Jāmotivē un jāatbalsta tie, kuri darbojas Ziemeļlatgalē, kā arī jāatbalsta tie, kuri atgriezušies Ziemeļlatgalē.
	4.2.	Skolu skaita samazināšanās nelabvēlīgās demogrāfiskās situācijas dēļ.	Skolas slēgšana konkrētā teritorijā nelabvēlīgi ietekmē teritorijas attīstību, sabiedrisko un kultūras dzīvi.	Jāatbalsta iniciatīvas, kas veicinātu skolas telpu izmantošanu jaunām aktivitātēm, piemēram, uzņēmējdarbībai, sabiedriskajām aktivitātēm u.c.

1.4.Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

2015.gada vasarā veiktajā pētījumā "Biedrības "Balvu rajona partnerība" attīstības stratēģijas ieviešanas gala izvērtējums un turpmāko darbības virzienu noteikšana" (*pētījums pieejams Balvu rajona partnerības mājas lapā www.balvi.partneribas.lv*), kura ietvaros tika veikta iedzīvotāju anketēšana un notika tikšanās ar iedzīvotājiem un dažādām mērķa grupām, tika izvirzītas trīs, savstarpēji papildinošas jomas, uz kurām nepieciešams, balstīt vietējo attīstības stratēģiju:

Attīstīta ekonomika:

Svarīgi atbalstīt jau esošos uzņēmumus dažādās jomās, priekšroku dodot tiem, kuri rada jaunas darba vietas, ražo inovatīvus un ar augstu pievienoto vērtību produktus, kā arī savā darbībā izmanto vietējos resursus. Īpaši atbalstāmās jomas lauksaimniecības produktu pārstrāde, kokapstrāde un tūrisms, kā arī jaunu (teritorijā neesošu) produktu un pakalpojumu attīstīšana.

Atbalsts nepieciešams arī jauniem uzņēmumiem, kā arī pašnodarbinātām personām, kuras ražo vai sniedz kādu pakalpojumu. Svarīgi, lai cilvēks spētu radīt darba vietu sev un uzturēt savu ģimeni. Nepieciešams atbalsts tieši mājražotāju un mājamatnieku saimnieciskajai darbībai.

Kopienas sadarbība:

Tiek atzīts, ka veiksmīgai attīstībai un labu ideju īstenošanai, nepieciešama sadarbības veicināšana dažādās jomās, kā arī kopīgu attīstības mērķu noteikšana. Jāveicina tādu projektu īstenošana, kuros iesaistītas dažādas mērķa grupas, tādejādi veicinot kopienas aktivitātes un iesaistīšanos teritorijas attīstības jautājumu risināšanā. Jāveicina neaktīvo iedzīvotāju iesaistīšana biedrību darbībā un kopīgu problēmu risināšanā. Jāveicina aktivitātes, kurās vietējie iedzīvotāji viens otram nodod savas zināšanas un pieredzi, šādās aktivitātēs īpaši iesaistot jauniešus un iedzīvotājus no nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautām grupām.

Pievilcīga vide:

Nepieciešams veidot pievilcīgu vidi gan dzīvošanai, gan uzņēmējdarbības attīstībai, kas ietver sevī nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras pieejamību, kā arī publiskās teritorijas sakārtošanu. Domājot par iedzīvotājiem sniegtajiem pakalpojumiem, svarīgi veikt aktivitātes, kuras samazina un optimizē publiskās telpas un pakalpojumu izmaksas, piemēram, multifunkcionālu centru izveide. Svarīgi ir atbalstīt arī brīvā laika pavadīšanas, izglītošanās, sporta, atpūtas u.c. iespējas, sniedzot ieguldījumus infrastruktūrā. Kā arī nepieciešami ieguldījumi uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidei un attīstībai, īpaši tūrisma jomā.

Noteiktās jomas ir bijušas aktuālas arī pirms šīs stratēģijas izstrādes un jaunā attīstības stratēģija lielā mērā tiek balstīta uz iepriekšējo attīstības stratēģiju, nedaudz mainot uzsvarus un paplašinot atbalstāmo darbību loku. Vairāk informācijas par jaunās stratēģijas papildinātību ar iepriekšējā perioda rezultātiem skatīt 5.pielikumā.

1.5.Starpteritorialās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

Biedrība „Balvu rajona partnerība” 2010.gadā īstenoja Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projektu, kura mērķis bija sniegt ieguldījumu ilgtspējīgai un vienotai pārrobežu sociālekonomiskajai attīstībai, lai padarītu reģionu konkurētspējīgu ekonomiskai un uzņēmējdarbības attīstībai, un pievilcīgu reģiona iedzīvotājiem un apmeklētājiem. Arī nākotnē biedrība būtu ieinteresēta īstenot projektu, kas saistītos ar kultūras vērtību popularizēšanu un saglabāšanu. Tāpat aktuālas starptautisko projektu tēmas būtu tūrisma jomā un vietējās ekonomikas stiprināšanā. Par sadarbības partnervalsti iespējams izvēloties Igauniju, jo iedzīvotāji diskusijās atzina, ka viņi labprāt vēlētos sadarboties tieši ar Igauniju. Tajā pašā laikā neizslēdzot iespēju sadarboties arī ar Lietuvu un citām ES valstīm, ja rastos tāda iespēja vai tiktu saņemts piedāvājums sadarboties.

Lai gan ikdienā notiek sadarbība ar citām VRG Latvijā, līdz šim kopīgi nav īstenots neviens projekts. Nākotnē apsveram iespēju sadarboties ar Ludzas rajona partnerību, piedāvājot īstenoto LEADER projektu maršrutu mūsu teritorijās un piedāvāt iespēju apmeklēt projektus ne tikai citām Latvijas VRG, bet visas Eiropas Savienības partnerībām. Nākotnē plānojam, ka varētu sadarboties ar vairākām Latgales reģiona VRG ar mērķi popularizēt latgaliskās vērtības un veicināt ekonomisko attīstību reģionā, kā arī kopīgi projekti varētu tikt īstenoti arī ar Vidzemes reģiona VRG.

2. STRATĒĢISKĀ DAĀA

2.1. Vīzija un stratēģiskie mērķi

Ziemeļlatgale – uz sadarbību balstīta ekonomiski attīstīta teritorija ar bagātu kultūras mantojumu un pievilcīgu dzīves vidi vietējiem iedzīvotājiem un viesiem.

Sadarbība kopīgu mērķu īstenošanā pēc iespējas vairākās jomās. Īpaši atbalstot sadarbību starp pašvaldības iestādēm, starp uzņēmējiem, biedrībām un visām šīm iesaistītajām pusēm savā starpā. Iedzīvotāji aktīvi līdzdarbojas savu problēmu risināšanā un sniedz savu ieguldījumu kopīgu mērķu sasniegšanai.

Ekonomiski attīstīta teritorija - veiksmīgi darbojas esošie uzņēmēji un sakārtotā uzņēmējdarbības infrastruktūra veicina jaunu uzņēmumu veidošanos.

Bagāts kultūras mantojums – teritorijai ir spēcīga identitāte, vietējie iedzīvotāji lepojas ar kultūrvēsturiskajām tradīcijām, prot saglabāt nemateriālo kultūras mantojumu, nodot to nākamajām paaudzēm, nodrošinot ikvienu interesenta izglītošanu par Ziemeļlatgales kultūru, kā arī prot tradīciju iepazīšanu un mācīšanu piedāvāt vienotā tūrisma produktā.

Pievilcīga vide – pēc iespējas plašākam iedzīvotāju lokam teritorijā pieejami kvalitatīvi nepieciešamie valsts, pašvaldības un privātā sektora pakalpojumi. Publiskā teritorija ir sakārtota, veidojot pievilcīgu dzīves vidi vietējiem iedzīvotājiem un teritorijas viesiem.

Stratēģiskie mērķi

M1 Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē

M2 Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes

Starptekniskās un starpvalstu sadarbības mērķi

Starptekniskā sadarbība būtu nepieciešama:

- ✓ tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībai Latgalē;
- ✓ vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas;
- ✓ latgalisko kultūras vērtību saglabāšanai un popularizēšanai.

Starpvalstu sadarbība būtu nepieciešama, lai stiprinātu šādas jomas:

- ✓ sadarbība un kopīgu mērķu īstenošana, apmācības vietējo kopienu līderiem;
- ✓ vietējās ekonomiskas stiprināšanas iniciatīvas, vietējā patēriņa veicināšana;
- ✓ vietējo produktu noieta tirgus meklēšanu ārvalstīs.

2.2.Startēģiskie novērtējuma rādītāji

Stratēģiskais mērķis	Novērtējuma rādītājs	Novērtēšanas periods
M1 Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē	Uzņēmumu skaits VRG teritorijā uz 1000 iedzīvotājiem	Bāze 2014.gads – 83 2018.gads - 86 2020.gads - 87
	Reģistrēto mājražotāju skaits pēc darbības veida „45 ražošanas uzņēmums mājas apstākļos”	Bāze 2015.gads – 17 2018.gads – 19 2020.gads - 20
M2 Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes	NVO skaits	Bāze 2014.gads – 168 2018.gads – 170 2020.gads - 173

2.3.Inovatīvu risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai

Ar jauninājumiem, jeb inovācijām tiek saprasts jebkurš jauninājums vietējās rīcības grupas (VRG) darbības teritorijās – Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novados (nevis reģionā, valstī vai plašāk), piemēram, jauns pakalpojums, produkts, jauns problēmas risinājums u.c.

Stratēģijas ietvaros 1 punkts par inovācijām tiek piešķirts ELFLA finansētiem uzņēmējdarbības un sabiedriskā labuma projektiem, kuri ir uzskatāmi par inovatīviem projektiem vietējā novada darbības teritorijā.

3. RĪCĪBAS PLĀNS UZDEVUMU IZPILDEI

3.1. Rīcības plāns 2015.-2020.gadam Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam apakšpasākumā „Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju

Lauku attīstības programmas aktivitāte
5.1. „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas”

M1 Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē

Rīcība 1.1.Mikro un mazo uzņēmumu veidošanās un attīstība, tajā skaitā tūrisma nozarē

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

- 1) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana;
- 2) Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana;
- 3) Vides radīšana vai labiekārtošana vietējās produkcijas realizēšanai un jaunu realizācijas veidu īstenošana;
- 4) Darbinieku produktivitātes kāpināšana.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt jaunu produktu un pakalpojumu izveidošanu, kā arī esošo produktu un pakalpojumu attīstību. Šajā rīcībā priekšroka tiek dota inovatīviem pakalpojumiem/produktiem un projektiem tūrisma nozarē, īpaši esošo tūrisma pakalpojumu uzlabošanai. Atbalsts tiek sniepts arī lauksaimniecības produktu pārstrādei.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegāde un uzstādīšana;
- jauna būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana un būves atjaunošana, ja būve tiek tehniski vai funkcionāli uzlabota;
- jaunu būvmateriālu iegāde;
- sabiedriskajām attiecībām, kas nepieciešamas produktu un pakalpojuma atpazīstamības tēla veidošanai;
- patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanai vai izmantošanai;
- vispārējām izmaksām, kas saistīta ar projekta sagatavošanu un īstenošanu;
- darbinieku dalība mācībās (kvalifikācijas paaugstināšanas apmācības).

Darbību īstenošanas vieta: biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorijā, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītās aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas. Ja projektā ir paredzēta dalība mācībās darbinieku produktivitātes kāpināšanai, tajās var piedalīties arī ārpus biedrības realizētās vietējās attīstības stratēģijas teritorijas. Ja paredzēta vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija (piemēram, tirdzniecības vietas izveide), aktivitāte īstenojama arī ārpus VRG darbības teritorijas (izņemot Rīgu) saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.125 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un īstenošanai”.

Rīcība 1.2. Atbalsts mājražotāju un amatnieku saimnieciskajai darbībai

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

- 1) jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana;
- 2) lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana;
- 3) vides radīšana vai labiekārtošana vietējās produkcijas realizēšanai un jaunu realizācijas veidu īstenošana;
- 4) darbinieku produktivitātes kāpināšana.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt jaunu un esošo mājražotāju un amatnieku darbību, uzlabojot viņu darba apstākļus un veicinot saražotās produkcijas tirdzniecību. Priekšroka projektiem, kuros paredzēta sadarbība starp vietējiem mājražotājiem un amatniekiem (kopprojekti) savu produktu noleta tirgus veicināšanas aktivitātēm. Mājražotājs VRG izpratnē ir fiziska vai juridiska persona, kas veic pārtikas produktu ražošanu mājas apstākļos.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegāde un uzstādīšana;
- jauna būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana un būves atjaunošana, ja būve tiek tehniski vai funkcionāli uzlabota;
- jaunu būvmateriālu iegāde;
- sabiedriskajām attiecībām, kas nepieciešamas produktu un pakalpojuma atpazīstamības tēla veidošanai;
- patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanai vai izmantošanai;
- vispārējām izmaksām, kas saistīta ar projekta sagatavošanu un īstenošanu;
- darbinieku dalība mācībās (kvalifikācijas paaugstināšanas apmācības).

Darbību īstenošanas vieta: biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorijā, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas. Ja projektā ir paredzēta dalība mācībās darbinieku produktivitātes kāpināšanai, tajās var piedalīties arī ārpus biedrības realizētās vietējās attīstības stratēģijas teritorijas. Ja paredzēta vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija (piemēram, tirdzniecības vieta, specializētā transportlīdzekļa iegāde u.c.), aktivitāte īstenojama arī ārpus VRG darbības teritorijas (izņemot Rīgu) saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.125 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un īstenošanai”.

Lauku attīstības programmas aktivitāte
5.2. „Vistas potenciāla attīstības iniciatīvas”

M2 Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes

Rīcība 2.1. Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

1) Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēts atbalsts VRG teritorijas apdzīvoto vietu publiskās un kultūras mantojuma infrastruktūras sakārtošanai, kuras nepieciešamība ir apstiprināta ar apdzīvotās vietas iedzīvotāju vajadzību apzināšanu. Atbalsts tiek sniepts iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu izveidei, kvalitātes uzlabošanai un sasniedzamības veicināšanai. Priekšroka šīs rīcības ietvaros tiks dota projektiem, kas papildina uzņēmējdarbības vajadzības piemēram, tūrisma nozarē, kā arī ir vērstas uz materiālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārējās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbību īstenošanas vieta: biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorijā, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.2. Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

1) Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošanu, kas tikuši veikta par godu Latvijas Republikas simtgadei 2018.gadā, ar mērķi veidot drošu vidi, piešķirt laukumam funkcionalitāti un vēstījumu, veidot atvērtu, aicinošu un izglītojošu ārtelpu, attīstīt estētiski pievilcīgu un mākslinieciski vērtīgu ciema ainavisko telpu vietējiem iedzīvotājiem un teritorijas viesiem.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;

- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārejās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbības īstenošanas vieta: Baltinavas novada Baltinavas ciems, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītās aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.3. Dabas parka "Balkanu kalni" tūrisma un sporta piedāvājumu pilnveidošana

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

I) Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai.

Apraksts: plānots paplašināt aktīvā dzīvesveida piekritējiem sportošanas iespējas dabas parkā "Balkanu kalni", tādējādi turpinot popularizēt veselīgu un sportisku dzīvesveidu Ziemeļlatgales iedzīvotājiem. Dabas parka "Balkanu kalni" piedāvātie uzlabotie un paplašinātie pakalpojumi iekļausies vienotā tūrisma produktā novadā, tā dodot iespēju gan vietējiem iedzīvotājiem, gan Ziemeļlatgales iedzīvotājiem izmantot Viļakas novada tūristiem plānotās aktivitātes.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārejās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbības īstenošanas vieta: Viļakas novads, Šķilbēnu pagasts, dabas parks „Balkanu kalni”, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītās aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.4. Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un tās apkārtnes labiekārtošana

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

I) Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēta brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un apkārtnes labiekārtošana ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu Latgales simtgades svinību un Latvijas simtgades svinību pasākumu norisi novada iedzīvotājiem un viesiem. Projekts veicinās novada tēla pievilcības, kultūras un tūrisma procesu attīstību novada teritorijā.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārejās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbības īstenošanas vieta: Rugāju novads, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.5. Arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošana

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

1) Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai.

Apraksts: rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt Balvu novadam nozīmīga un valsts nozīmes kultūrvēstures arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošanu ar mērķi saglabāt un popularizēt kultūrvēstures pieminekli vietējiem iedzīvotājiem un citiem interesentiem, papildinot kopējo tūrisma pakalpojumu piedāvājumu Balvu novadā un Ziemeļlatgalē.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārejās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbības īstenošanas vieta: Balvu novads, Bērzpils pagasts, Bēržu kapu kapliča, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.6. Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

2) *Sabiedrisko aktivitāšu (ieskaitot apmācību un interešu klubus, sociālās aprūpes vietas, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes) dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.*

Apraksts: rīcības ietvaros plānots atbalstīt iedzīvotāju sabiedriskās un pilsoniskās aktivitātes dažādās jomās, kuru mērķis ir veicināt iedzīvotāju iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē un vietējās teritorijas attīstības problēmu risināšanā, kā arī aktivitātes, kuras veicina veselīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu un jaunu zināšanu/prasmju apgūšanu, sevišķi jauniešiem. Plānots atbalsts gan nepieciešamo pamatlīdzekļu iegādei, gan infrastruktūras izveidei, piemēram, sporta, kultūras u.c. objektos, kuru nepieciešamība ir apstiprināta ar apdzīvotās vietas iedzīvotāju vajadzību apzināšanu. Priekšroka tieks dota projektiem, kuri tieks īstenoti iepriekšējā plānošanas periodā izveidotās telpās vai izmantojot iepriekšējā plānošanas perioda izveidotā/uzlabotā infrastruktūrā, kā arī projektiem, kuri veicina dažādu mērķa grupu, īpaši jauniešu, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas, iesaisti, kā arī projekti, kuri veicina sadarbību starp dažādām organizācijām/iestādēm. Jaunieši VRG izpratnē ir personas vecumā no 13-25 gadiem, atbilstoši Jaunatnes likumā noteiktajam.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;
- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- mācību izmaksas;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārejās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbību īstenošanas vieta: biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorija, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

Rīcība 2.7. Nemateriālo kultūras vērtību saglabāšana un popularizēšana

Atbilstība Lauku attīstības programmai:

2) *Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.*

Apraksts: rīcības ietvaros tieks atbalstīti projekti, kuri veicina Ziemeļlatgales nemateriālā kultūrvēstures mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu, kā arī iedzīvotāju darbošanos amatiermākslas kolektīvos. Priekšroka tiek dota tādiem kolektīviem, kuri darbojušies vismaz divus gadus uz projekta iesniegšanas brīdi, ir sasniegusi augstus rezultātus skatēs un regulāri piedalās Ziemeļlatgales rīkotajos publiskajos pasākumos, kā arī iepriekšējā plānošanas periodā nav īstenojuši projektu par tēru iegādi.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts šādām darbībām:

- jaunu pamatlīdzekļu iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, būves novietošana, būves atjaunošana un būves restaurācija;

- būvmateriālu iegāde;
- teritorijas labiekārtošana;
- mācību izmaksas;
- sabiedriskajām attiecībām, kuras nepieciešamas vietas potenciāla un pievilcības veidošanai;
- vispārējās izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu un īstenošanu.

Darbību īstenošanas vieta: biedrības „Balvu rajona partnerība” darbības teritorija, izņemot ar sabiedriskajām attiecībām saistītas aktivitātes, kuras var tikt īstenotas arī ārpus VRG teritorijas.

3.2.Rīcības plāns

Nr.	Mērķis / Rīcība	LAP 2014.-2020. atbilstošā apakšpasākuma aktivitātē	Īstenošanas kārtas (izsludinā- šanas princips)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Rezultātu rādītāji
M1 „Veicināt ekonomisko attīstību Ziemellatgalē”						
1.1.	Mikro un mazo uzņēmumu veidošanās un attīstība, tajā skaitā tūrisma nozarē	Aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas”	2016.gadā- 1.kārta 2017.gadā- 2.kārta 2018.gadā- 3.kārta *	Kopprojektam – 80 %; Privātā labuma projektiem –70 %	1. kārta – 50 000 2. kārta - 20 000	Izveidoti vismaz 3 jauni pakalpojumi/produkti Attīstīti vismaz 7 esošie pakalpojumi/ produkti Radītas vismaz 4 jaunas darba vietas
M2 „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves radišanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes”						
2.1.	Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta 2017.gadā 2.kārta 2018.gadā 3.kārta	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	1. kārta – 50 000 2. kārta - 10 000	Labiekārtoti vismaz 2 kultūrvēstures pieminekļi Labiekārtoti vismaz 2 dabas objekti Īstenots vismaz 1 tūrisma infrastruktūras sakārtošanas projekts
2.2.	Baltinavas vēsturiskā laukuma labiekārtošana	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	50 000	Labiekārtots Baltinavas vēsturiskais centrs

2.3.	Dabas parka "Balkanu kalni" tūrisma un sporta piedāvajumu pilnveidošana	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	–	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	50 000	Dabas parka "Balkanu kalni" tūrisma un sporta pakalpojumu pilnveidošana
2.4.	Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un tās apkārtnes labiekārtošana	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	–	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	50 000	Atjaunota brīvdabas estrāde Rugājos un labiekārtota tās apkārtējā teritorija
2.5.	Arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošana	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	–	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	50 000	Atjaunota Bēržu kapu kapliča
2.6.	Sabiedrisko aktivitāšu vietējiem iedzīvotājiem	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	-	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	1. kārta – 20 000	Vismaz 6 sabiedrisko aktivitāšu dažādošanas projekti
			2017.gadā 2.kārta	-		2. kārta - 5 000	Vismaz 3 apmācību projekti
			2018.gadā 3.kārta	–		Apmācību projektiem līdz 2000eur	
2.7.	Nemateriālo kultūras vērtību saglabāšana un popularizēšana	Aktivitāte „Vetas potenciāla attīstības iniciatīvas”	2016.gadā 1.kārta	–	Sabiedriskā labuma projekti – 90%	10 000	Īstenoti vismaz 5 nemateriālās kultūras vērtību saglabāšanas un popularizēšanas projekti

*Ja rīcībā plānotais finansējums un vēlāk pārdalītais finansējums no citām rīcībām, stratēģijas ieviešanas gaitā ir apgūts, 3.kārtu var neizsludināt (periodā līdz 31.12.2018).

3.3.Stratēģiskie projekti

Stratēģiskais projekts ir VRG identificēts projekts, kura īstenošana ir vitāli nepieciešama stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai. Biedrība „Balvu rajona partnerība” ir noteikusi četrus stratēģiskos mērķus, kas veicinās stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu. Stratēģiskie mērķi tika noteikti, konsultējoties ar partnerības teritorijas vietējām pašvaldībām un uzklasot viņu ieteikumus, kā arī tika skatīts, vai pašvaldību sniegtās idejas un ieteikumi sakrīt ar iedzīvotāju vajadzībām. Stratēģiskie projekti tika prezentēti katrā novadā, diskutējot ar iedzīvotājiem par attīstības stratēģiju semināru ciklā „Ziemeļlatgales attīstības stratēģijas 2015.-2020.gadam izstrāde”.

3.2.1.Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana

Projekta mērķis:

Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana par godu Latvijas Republikas simtgadei ar mērķi veidot drošu vidi, piešķirt laukumam funkcionalitāti un vēstījumu, veidot atvērtu, aicinošu un izglītojošu ārtelpu, attīstīt estētiski pievilcīgu un mākslinieciski vērtīgu ciema ainavisko telpu vietējiem iedzīvotājiem un teritorijas viesiem. No vēsturiskā centra laukuma plānots izbūvēt arī tiltiņu, kas ved uz Baltinavas katoļu baznīcu.

Pamatojums:

Vēsturiskais centra laukums ir bijis ļoti nozīmīgs Baltinavas novadam un brīvvalsts laikā tur 18.novembrim par godu ir bijušas parādes un godināšana. Par godu Latvijas Republikas proklamēšanas 100.gadu jubilejai, Baltinavas novada dome šo laukumu vēlas labiekārtot, kas būtu kā ieguldījums Latvijai!

Baltinavas novada dome bija izsludinājusi skicu konkursu „Baltinavas vēsturiskā centra laukuma labiekārtošana”, kurā uzvarēja Dinas Jegorovas skice ar devīzi „Ar baltu padomu no senatnes nākotnē”. Skices aprakstā sniegtajā pamatojumā tiek uzsvērts – vēsturiskā laukuma pamatidejā tiek savīts vēsturiskais vēstījums ar mūsdienām ar skatu uz nākotni. „*Mēs esam cieši sasaistīti ar pagātnes notikumiem taču, vēl svarīgāka ir mūsu nākotne. Lai mēs spētu pastāvēt, būtiski ir pārņemt gudro un balto padomu no mūsu senčiem un nest to arī nākotnē*” teikts skices aprakstā.

Skicē vēsturiskajam laukumam ir noteiktas pamatlīdzības: veidot drošu vidi, piešķirt laukumam funkcionalitāti un vēstījumu, veidot atvērtu, aicinošu un izglītojošu ārtelpu, attīstīt estētiski pievilcīgu un mākslinieciski vērtīgu ciema ainavisko telpu. Vēsturiskais laukums skicē tiek iecerēts kā laukuma ar apstādījumiem, bruģētiem celiņiem, atpūtas zonu un izvietotu skulptūru laukuma centrā, kas simbolizē Gadskārtu kalendāru, atspoguļojot iedzīvotāju dzīvesveidu un pamatnodarbošanos – lauksaimniecību -, tradīcijas un spēku. Pēc laukuma labiekārtošanas ir idejas arī tālākai laukuma pilnveidošanai tieši vēsturiskā aspektā. Plānots atpirkt akmens mūra ēku un tajā iekārtot muzeja izstāžu telpu, kurā būtu izlikts fotomateriāls sākot no 1918.gada.

Projekta īstenošana veicinās stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu, jo tiks labiekārtota novadam nozīmīga publiskā telpa (Baltinavas vēsturiskais centrs), kas priecēs vietējos iedzīvotājus un teritorijas viesus. Iedzīvotāju aptaujās un tikšanās reizēs ar iedzīvotājiem, kā viena no prioritātēm tika minēta publiskās teritorijas labiekārtošana. Vēsturiskā laukuma centram būs izglītojoša un filozofiska nozīme, tas mācīs par vēsturiskajiem notikumiem Baltinavas novadā un Latvijā, kā arī tas klūs par nozīmīgu novada pasākumu centru arī nākotnē.

3.2.2.Dabas parka “Balkanu kalni” tūrisma un sporta piedāvājumu pilnveidošana

Projekta mērķis:

Paplašināt aktīvā dzīvesveida piekritējiem sportošanas iespējas dabas parkā "Balkanu kalni", tādējādi turpinot popularizēt veselīgu un sportisku dzīvesveidu Ziemeļlatgales iedzīvotājiem.

Pamatojums:

Dabas parks „Balkanu kalni” ir Viļakas novada vietējās nozīmes dabas parks, kas plešas aptuveni 20 ha platībā. Dabas parks „Balkanu kalni” ir ainaviski skaista vieta ar izteiktu reljefu. 3 ekskursiju dabas takas atklāj koka skulptūras, interesantākos dabas objektus, atšķirīgos mežu tipus, augstus paugurus un stāvas nogāzes, zvēru alas un skudru pūžņus. Visas 3 takas aizved pie dziļas ielejas, kur, kā vēsta lēgenda, ir nogrimusi baznīca. Ziemā dabas parks „Balkanu kalni” aktīvās atpūtas cienītājiem piedāvā distanču slēpošanas trasi. Dabas parku ir iecienījuši vietējie iedzīvotāji. Lai paplašinātu aktīvās atpūtas iespējas dabas parkā, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi šo pakalpojumu attīstībai. Īstenojot stratēģisko projektu, plānots paplašināt slēpošanas trasi ziemas sezonai un skriešanas trasi vasaras sezonai, kā arī plānots piedāvāt jaunus sporta veidus un iespējas lietderīgi pavadīt brīvo laiku, izveidojot tenisa un badmintona laukumu. Papildinot piedāvājumu, būs iespējams vienlaicīgi Balkanu kalnus apmeklēt vairāk cilvēkiem un ilgāk laika pavadīt fiziskās aktivitātēs. Rezultāti būs pieejami visiem Viļakas novada un Ziemeļlatgales iedzīvotājiem, kā arī tūristiem. Par trašu un laukumu izmantošanu netiks prasīta samaksa.

Stratēģiskais projekts veicinās stratēģijas mērķu sasniegšanu, jo tiks uzlabots būtisks un iedzīvotāju iecienīts vietējas nozīmes dabas parks. Rezultāti būs pieejami visiem Viļakas novada un Ziemeļlatgales iedzīvotājiem, kā arī tūristiem. Dabas parka "Balkanu kalni" piedāvātie uzlabotie un paplašinātie pakalpojumi iekļausies vienotā tūrisma produktā novadā, tā dodot iespēju gan vietējiem iedzīvotājiem, gan Ziemeļlatgales iedzīvotājiem izmantot Viļakas novada tūristiem plānotās aktivitātes.

3.2.3.Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un tās apkārtnes labiekārtošana

Projekta mērķis:

Brīvdabas estrādes Rugājos atjaunošana un apkārtnes labiekārtošana ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu Latgales simtgades un Latvijas simtgades svinību pasākumu norisi novada iedzīvotājiem un viesiem.

Pamatojums:

Brīvdabas estrāde ir nozīmīgākā kultūras pasākumu norises vieta Rugāju novadā. Estrāde ir būtiska novada tēla sastāvdaļa un tūristu piesaistes objekts visam novadam. Nepieciešamība atjaunot brīvdabas estrādi ir radusies sakarā ar pieaugošu kultūras pasākumu apmeklētāju skaitu vasaras sezonā un ieplānoto pasākumu skaitu turpmākajos gados par godu Latgales un Latvijas simtgades svinībām. Lai rastu iespēju pasākumu apmeklētājiem kvalitatīvi baudīt koncertus, teātra izrādes un citus pasākumus, nepieciešams atjaunot estrādes skatuvi, rekonstruēt palīgtelpas māksliniekiem, deju grīdu, skatītāju sēdvietu zonu un sēdvietas, kā arī veikt apkārtnes labiekārtošanas darbus – rekonstruēt piebraucamos ceļus, apmeklētāju tualetes, brūgēt gājēju celiņus ap estrādi, uzstādīt atpūtas soliņus, atkritumu urnas, vides objektus, gaismas laternas un bērnu rotaļu iekārtas. Novada tēla pievilcības, tūrisma attīstības un sabiedrības integrācijas veicināšanai ir aktuāli nodrošināt kvalitatīvu kultūras procesu norisi novadā, kam būtiski nepieciešama ir brīvdabas estrāde un labiekārtota tās apkārtne, kas pieejama ikvienam iedzīvotājam un atbilst mūsdienu kvalitātes prasībām.

Projekta īstenošana veicinās stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu, jo projekts vicinās novada tēla pievilcības, kultūras un tūrisma procesu attīstību novada teritorijā, veicinot tūrisma un kultūras pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un novada viesiem.

3.2.4.Arhitektūras pieminekļa „Bēržu kapu kapliča” atjaunošana

Projekta mērķis:

Atjaunot Balvu novadam nozīmīgu un valsts nozīmes kultūrvēstures pieminekli „Bēržu kapu kapliča” un popularizēt arhitektūras pieminekli vietējiem iedzīvotājiem un citiem interesentiem, papildinot kopējo tūrisma pakalpojumu piedāvājumu Balvu novadā un Ziemeļlatgalē.

Pamatojums:

Atjaunošanas darbu prioritāte ir objekta saglabāšana nākamajām paaudzēm. Šķērsgāzis ietver 1791.gada, 19.gadsimta 1.puses un 1920.gadu būvelementus, kas kopā veido Latgales reģionam un Latvijas arhitektūrai unikālu kulta ēkas risinājumu. Daļēji saglabājusies sākotnējā – 18.gadsimta beigu interjera apdare. Tā ir frīze, kurā polihromi attēlota variācija par klasisko meandra ornamentu. Vērtīgākais būvelements ir labā tehniskā stāvoklī esošā 19.gadsimta 1.puses ārdurvis. Vērtīgākie iekārtas elementi ir t.s. patronāta sols (19.gs.), sols bez iepriekšējās daļas un ap 1920.gadu izgatavotai altāris. Projekta tiktu veikts atjaunošanas darbu 1.etaps, kurā tiktu veikti nepieciešamie darbi ēkas atjaunošanai un konservācijai. Pašlaik notiek tehniskās dokumentācijas izstrāde, kas būs par pamatu atjaunošanas darbiem.

Projekta īstenošana veicinās stratēģijā noteikto mērķu īstenošanu, jo tiks atjaunots novadam nozīmīgs kultūrvēstures arhitektūras piemineklis, ko nākotnē varēs attīstīt kā unikālu tūrisma apskates objektu, iekļaujot to kopējā Balvu novada un Ziemeļlatgales tūrisma pakalpojumu grozā. Arhitektūras pieminekli varēs iekļaut arī skolēnu mācību ekskursiju maršrutos, kā arī to apmeklēs citi interesenti, kas aizrāvušies ar kultūrvēstures pieminekļu pētniecību.

3.4.Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums

Biedrība „Balvu rajona partnerība” aktīvi strādā, lai aktivizētu vietējos iedzīvotājus un sniegtu viņiem iespējas īstenot savas ieceres. 2013. un 2014.gadā biedrība sadarbojoties ar Nīderlandes fondu *Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM)*, sludināja mazo projektu konkursus vietējiem iedzīvotājiem, kur kopumā divos gados tika īstenoti 39 projekti. Nākotnē šāda veida projektu konkursi iespējami tikai ar vietējo pašvaldību atbalstu, līdz ar to biedrība „Balvu rajona partnerība” plāno uzrunāt novadu pašvaldības, lai varētu turpināt šo iniciatīvu.

Biedrība sekos līdzīgi arī citu projektu konkursu iespējām, kuras piedāvā veicināt vietējās ekonomiskas stiprināšanas iniciatīvas, apmācības, sadarbības veicināšanu un vietējās teritorijas identitātes saglabāšanu. Tiks skatītas iespējas piedalīties Latvijas – Lietuvas pārrobežu projektos, kā arī Erasmus + Mācību mobilitāte (KA1) programmās u.c. Biedrība var būt arī kā sadarbības partneris citu finanšu avotu finansētajos projektos.

4. ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA

4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām

Biedrība „Balvu rajona partnerība” informācijas izplatīšanai izmanto šādus informācijas sniegšanas kanālus:

- ✓ biedrības mājas lapa www.balvi.partneribas.lv, kurā regulāri tiek ievietota informācija par biedrības aktualitātēm, stratēģiju, projektu konkursiem, īstenotajiem projektiem u.c. informācija;
- ✓ lai sasniegtu pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu, svarīgākā informācija tiek publicēta arī VRG teritorijā esošo pašvaldību mājas lapās: www.baltinava.lv, www.balvi.lv, www.rugaji.lv, www.vilaka.lv un novadu pašvaldību informatīvajos izdevumos, kā arī Ziemeļlatgales laikrakstā „Vaduguns”;
- ✓ informācija par VRG aktualitātēm tiek publicēta arī sociālajos tīklos www.draugiem.lv, www.facebook.com un www.twitter.com.

Papildu publicitāte par īstenotajiem projektiem tiek nodrošināta šādos veidos:

- ✓ tiek veidoti galda kalendāri un brošūras, kuros iekļauta informācija par īstenotajiem projektiem;
- ✓ tiek veidoti televīzijas raidījumi par īstenotajiem projektiem, kuros projektu īstenotāji dalās savā projektu īstenošanas pieredzē;
- ✓ tiek rīkotas informatīvās dienas, kurās iedzīvotājiem tiek nodrošināta iespēja apmeklēt projektu īstenotājus;
- ✓ vienu reizi gadā tiek rīkotas konferences, kurās tiek sniegta informācija par īstenotajiem projektiem un tiek vērtēta stratēģijas īstenošanas gaita.

Svarīgu lēmumu pieņemšanas gadījumā, kur nepieciešams veikt apspriešanu ar organizācijām, iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī gadījumos, kad jāsniedz informācija par projektu konkursiem, tiek izmantotas šādas pieejas:

- ✓ tiek organizēti informatīvie semināri un diskusijas (dažādās vietās VRG teritorijā);
- ✓ biedrības pārstāvji klātienē tiekas ar dažādu organizāciju pārstāvjiem;
- ✓ tiek organizētas apmācības.

Jaunajā plānošanas periodā paredzēts turpināt iepriekš aprakstīto praksi, kā arī plānots ieviest jaunus informācijas sniegšanas un apmaiņas kanālus:

- ✓ organizēt pieredzes apmaiņas braucienus uz citām VRG Latvijā un ārvalstīs, lai iegūtu pēc iespējas plašāku informāciju un paaugstinātu prasmes, kapacitāti potenciālajiem projektu iesniedzējiem, kā arī, lai nodrošinātu jaunu ideju attīstību VRG teritorijā;
- ✓ vienu reizi ceturksnī izdot VRG informatīvo izdevumu par aktuālo informāciju, ko nosūtīt biedrības biedriem un citiem interesentiem.

Jaunajā periodā VRG savā ikdienas darbā un plānojot iedzīvotāju aktivizēšanas pasākumus, plāno ciešāk sadarboties ar Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centru, ar Latvijas konsultāciju biroju Balvos u.c. organizācijām, kuru darbības mērķi sakrīt ar biedrības darbības mērķiem.

4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem

Atbilstoši darbības programmai „Izaugsme un nodarbinātība” ir noteikti specifiskie atbalsta mērķi (SAM), kas nosaka ES fondu investīciju principus, sasniedzamos rezultātus un atbalsta jomas nākamajiem septiņiem gadiem. Ziemeļlatgales SVVA stratēģijā 2015.-2020.gadam ietvertās atbalstāmās darbības saskan ar sekojošajiem ES struktūrfondu atbalsta mērķiem:

1) SAM 3.3.1.: Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām. SAM ietvaros tiks veicināta jaunu komersantu veidošana, esošu komersantu izaugsme, kam būs tieša ietekme uz jaunu darbavietu radīšanu, produktivitātes kāpumu un inovāciju pakalpojumu pieprasījuma pieaugumu.

Stratēģijas ietvaros paredzētas tiešas investīcijas jaunu uzņēmumu veidošanai, kā arī atbalsts esošo uzņēmumu attīstībai. SAM mērķa sasniegšanu veicinās stratēģijā noteiktā mērķa „Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē” rīcība 1.1. „Mikro un mazo uzņēmumu veidošanās un attīstība, tajā skaitā tūrisma nozarē” un rīcība 1.2. „Atbalsts mājražotāju un amatnieku saimnieciskajai darbībai”.

2) SAM 5.5.1.: saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus. Investīcijas paredzētas teritorijās ar pilnvērtīgi neizmantotu attīstības potenciālu – kultūrvēsturisko teritoriju un ainavu koncentrācijas vietas ar izcilām kultūras un dabas vērtībām, izņemot Natura 2000 tīklā Latvijā iekļautās teritorijas.

Stratēģijā paredzēts atbalsts nozīmīgu kultūras un dabas mantojuma objektu un saistītās infrastruktūras atjaunošanai, pārbūvei un restaurācijai, jaunas infrastruktūras būvniecībai ar mērķi pilnveidot kultūras un dabas mantojuma objektā nodrošinātos pakalpojumus, kā arī jaunu pakalpojumu izveidei. SAM mērķa sasniegšanu veicinās stratēģijā noteiktā mērķa „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes” rīcība 2.1. „Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai”.

3) SAM 8.4.1.: pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci. Lai novērstu darbaspēka kvalifikācijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam, veicinātu strādājošo konkurētspēju, nepieciešams attīstīt kompetences formālā izglītībā, kā arī ārpus formālās izglītības visa mūža garumā.

4) SAM 9.1.1.1.: Subsidētās darba vietas nelabvēlīgākā situācijā esošiem bezdarbniekiem. Pasākuma mērķis ir veicināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku, tostarp ilgstošo bezdarbnieku iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos pastāvīgā darbā.

5) SAM 9.1.1.2.: Ilgstošo bezdarbnieku aktivizācijas pasākumi. Pasākuma mērķis ir veicināt ilgsotšo bezdarbnieku iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos piemērotā pastāvīgā darbā vai piemērotā izglītībā/apmācībā, mazinot sociālās atstumtības riskus

Stratēģijā paredzēts atbalsts sociālo un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai, kā arī apmācībām gan esošajiem, gan potenciālajiem darbiniekiem. Atbalsts paredzēts arī nabadzības un sociālas atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu iekļaušanai darba tirgū. SAM mērķa sasniegšanu veicinās stratēģijā noteiktā mērķa „Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē” rīcība 1.1. „Mikro un mazo uzņēmumu veidošanās un attīstība, tajā skaitā tūrisma nozarē” un rīcība 1.2. „Atbalsts mājražotāju un amatnieku saimnieciskajai darbībai”, kā arī mērķa „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un

pilsoniskās sabiedrības aktivitātes” rīcība 2.1. „Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras mantojuma objektus, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai” un rīcība 2.6. „Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem”.

4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, tostarp interešu konflikta novēršana

Projektu vērtēšanu nodrošina projektu vērtēšanas komisija, kuru ievēl biedrības biedri un kuras darbību nosaka biedrības valdes apstiprināts projektu vērtēšanas komisijas nolikums (skatīt 6.pielikumu). Projektu vērtēšanas komisijas sastāvā ir 5 komisijas locekļi, no kura vidus tiek izvēlēts vērtēšanas komisijas vadītājs.

Komisijas sastāvs tiek noteikts, balstoties uz principa, ka tajā jābūt vismaz vienam pārstāvim no VRG darbības teritorijas novada un vismaz vienam loceklīm, kurš ir kompetents uzņēmējdarbības jautājumos. Vērtējot projektu komisijas locekļu kandidatūru, tiek skatīta viņa pieredze projektu vērtēšanas jomā.

Projekti VRG tiek vērtēti mēnesi pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām. Projektu vērtēšanas komisijas projektu vērtējumu apstiprina biedrības valde. Projekta iesnieguma atbilstību projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem vērtē, piešķirot noteiktu punktu skaitu. VRG izvērtē projektu konkursam iesniegto projektu atbilstību stratēģijai pēc noteiktiem vērtēšanas kritērijiem, kas noteikti rīcībām un ļauj prioritizēt, jeb sarindot projektus pēc to ieguldījuma stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Ja projekta iesniegumā norādītā informācija nav pietiekama vai skaidra, lai vietējā rīcības grupa varētu izvērtēt projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, vietējā rīcības grupa rakstiski pieprasā atbalsta pretendentam papildus informāciju. Pieprasīto informāciju atbalsta pretendents iesniedz piecu darbdienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Ja pieprasītā informācija noteiktajā termiņā netiek iesniegta, vietējā rīcības grupa projekta iesniegumu vērtē, pamatojoties uz projekta iesniegumā norādīto informāciju, un attiecīgajā projektu vērtēšanas kritērijā piešķir zemāko vērtējumu. Vietējā rīcības grupa saraksti ar atbalsta pretendentu pievieno projekta iesniegumam un iesniedz LAD mēneša laikā pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām.

Lai novērstu interešu konfliktu, vērtēšanas komisijas locekļi aizpilda interešu konflikta neesamības deklarāciju (skatīt 7.pielikumu) par katru projekta iesniegumu. Ja kāds komisijas loceklis ir konstatējis interešu konflikta esamību, tad viņš nepiedalās visu projektu iesniegumu vērtēšanā, kas iesniegti konkrētajā rīcībā. Valdes locekļi, kas ir vērtēšanas komisijas sastāvā nepiedalās balsojumā par vērtēšanas komisijas rezultātu apstiprināšanu.

Biedrība „Balvu rajona partnerība” ir izstrādājusi un apstiprinājusi Atzinumu par atbilstību stratēģijai (skatīt 8.pielikumu). Atzinumā skaidri definē kādam pasākumam un rīcībai atbilst projekts, kas ir projekta iesniedzējs, vai projekts atbilst vai neatbilst stratēģijai un norāda punktu skaitu šim projektam.

4.3.1.Vērtēšanas kritēriji

Projektu vērtēšanas kritēriji izstrādāti katram izvirzītajam mērķim atsevišķi. M2 „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes” 2.7. rīcībai, izstrādāti papildus kritēriji, lai precīzāk varētu izvērtēt tajā iesniegtos projektus. Projektu iesniegumu kvalitātes vērtēšanas kritēriji izstrādāti visām rīcībām.

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību SVVA stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu. Pie atsevišķiem vērtēšanas kritērijiem tiek paskaidrots, cik punktu tiek likts katrā kritērijā par konkrētu darbību. Tajos vērtēšanas kritērijos, kuros nav precīzi atšifrēts punktu skaits par konkrēto darbību, tiek piemērota vērtēšanas skala no 0 līdz 3, kur 0= “vāji”, 1 = “apmierinoši”, 2 = “labi”, 3 = “loti labi”.

Vērtēšanas komisijas locekļi, vērtējot katru kritēriju, balstās uz iesniegumā un pavaddokumentos sniegtu informāciju, taču neskaidrību gadījumos komisijas locekļi var pieņemt lēmumu: a) rakstiski pieprasīt papildinformāciju no projekta iesniedzēja, b) ierasties plānotajā projekta īstenošanas vietā, c) uzaicināt uz interviju projekta iesniedzēju.

Ja visi komisijas locekļi administratīvajā kritērijā ielikuši vērtējumus „Nē”, tad uzskata, ka projekts neatbilst attīstības stratēģijai un tālāk netiek vērtēs.

M1 „Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē”

Nr.	Kritērijs	Vērtējums		Atsauce uz veidlapu	Komentāri
		Jā	Nē		

Administratīvie kritēriji (ja kāds no šiem kritērijiem ir neatbilstošs, projekts tiek atzīts par neatbilstošu stratēģijai, tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu).

1. Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz VRG attīstības stratēģiju un tas atbilst rīcības:

Mērķim

Atbalstāmajām darbībām

Īstenošanas vietai

Kvalitatīvie vērtēšanas kritēriji

Nr.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Atsauce uz veidlapu	Komentāri
1.	<p>Veikta tirgus izpēte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ norādīts un aprakstīts potenciālo pircēju un pakalpojuma ņēmēju loks – 1 punkts; ✓ aprakstītas produkta/pakalpojuma raksturojošas iezīmes un atšķirība no esošajiem vai potenciālajiem konkurentiem – 1 punkts; ✓ norādīta informācija, kā tiks tirgots un popularizēts produkts/pakalpojums – 1 punkts. <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	3	B.6.1.	
2.	<p>Projektā plānotās aktivitātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ir skaidri definētas un aprakstītas – 1 punkts; ✓ plānotās aktivitātes atspoguļo to, kā tiks nodrošināta kvalitatīvu rezultātu un mērķa sasniegšana – 1 punkts; ✓ atbilst laika grafikam – 1 punkts. <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	3	<p>B.5. B.6.</p> <p>B6.2.</p>	

3.	<p>Projekta ilgtspēja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ir paredzētas un aprakstītas produkta/pakalpojuma uzturēšanas aktivitātes vismaz piecus gadus pēc projekta īstenošanas - 1 punkts; ✓ norādīti un aprakstīti finansējuma avoti un plānotās veicamās darbības – 1 punkts; ✓ norādīti un aprakstīti riski un iespējamie risinājumi – 1 punkts. <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	3	B.6.	
4.	Produkts vai pakalpojums ir inovatīvs vietējā novada darbības teritorijā - 1 punkts.	1	B.3.	
5.	<p>Projekts paredz radīt/saglabāt darba vietas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ saglabāta darba vieta – 1 punkts; ✓ radīta nepilnas slodzes darba vieta – 2 punkti; ✓ radīta jauna pilna laika darba vieta – 3 punkti. <p>Par saglabātu darba vietu uzskata, ja projekta īstenošana tieši saistīta ar konkrēto darbinieku, piemēram, tiek uzlaboti darbinieka darba apstākļi, tiek paaugstināta darbinieka kvalifikācija, darbiniekam tiek uzticēti jauni darba pienākumi u.c.</p>	3	B.4. B.6. B.6.1. B.15.	
<i>Kopā</i>		13		

Specifiskie vērtēšanas kritēriji

1.	<p>Projekta aktivitātēm plānotais finansējums ir pamatots un skaidri sadalīts pa pozīcijām:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sniepta tikai vispārīga tāme, detalizēti neatsīfrējot vienību izmaksas vai pozīcijas – 1 punkts; ✓ visas pozīcijas un vienības ir atšifrētas – 2 punkti. <p>Projekta iesniedzējs papildus projekta iesniegumam, iesniedz tāmi, kurā ir sniepta detalizēta informācija par izmaksu pamatošību un izmaksu pozīcijām.</p>	2	B.6.1. B.8.	
2.	<p>Projektā plānota sadarbība (kopprojekts) un sniegs apraksts par to, ja paredzēti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ divi sadarbības partneri – 1 punkts; ✓ trīs vai vairāki sadarbības partneri – 2 punkti. 	2	A.2. B.4.1. B.6.	
3.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Projekta publicitāte:projektā paredzēts sniegt informāciju par projekta īstenošanu un tā rezultātiem interneta resursos – 0,5 punkti; ✓ papildus informācijas ievietošanai interneta resursos, projektā paredzēts ievietot informāciju drukātajos masu medijos vai/un paredzēti plašāki publicitātes pasākumi, piemēram, projekta prezentēšanas pasākums – 1 punkts. 	1	B.13.	
4.	Projektu iesniedzis uzņēmums, kas sniedz tūrisma pakalpojumu vietējās rīcības grupas darbības teritorijā (informācija par tūrisma pakalpojumu atrodama pašvaldību izdotajos informatīvajos materiālos vai pašvaldību mājas lapās).	1	A.1.	

5.	Projekts paredz uzlabot darba vietu nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupas pārstāvim.	1	B.6.1.	
	<i>Kopā</i>	7		

Maksimālais punktu skaits ir 20 punkti, lai projekts atbilstu attīstības stratēģijai un gūtu pozitīvu vērtējumu, jāiegūst vismaz 12 punkti.

Ja iesniegtie projekta pieteikumi saņem vienādu punktu skaitu, tad 0,03 punktus saņem tas projekta iesniedzējs, kas projektu iesniedz:

1. No teritorijas (pagasta, ciema, ķemot vērā mazāko teritoriālo iedalījumu), kur vēl nav īstenots/i LEADER projekti (plānošanas periodā no 2015. līdz 2020.gadam).
2. Pirma reizi plānošanas periodā no 2015. līdz 2020.gadam.

Gadījumā ja arī šie rādītāji ir vienādi, tad projekti tiek vērtēti šādi:

1. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur vēl nav īstenots LEADER projekts (plānošanas periodā no 2015.-2020.gadam) – 0,03 punkti. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur īstenots viens LEADER projekts – 0,02 punkti. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur īstenoti divi LEADER projekti – 0,01 punkts. Īstenoti trīs un vairāk projekti – 0 punktu.

Ja pagastā ir īstenots LEADER projekts, bet ciemā nav, tad tiek ķemts vērā mazākais teritoriālais iedalījums – ciems - un attiecīgi piešķirti punkti pēc tā, vai ciemā ir īstenoti LEADER projekti.

2. Projekta iesniedzējs nav iesniedzis un viņam nav atbalstīts neviens projekts periodā no 2015. Līdz 2020. – 0,03 punkti. Ir iesniegts un atbalstīts viens projekts – 0,02 punkti. Ir iesniegti divi projekti – 0,01 punkts. Iesniegti trīs un vairāk projektu – 0 punktu.

Ja projekta pieteikumi saņem vienādu punktu skaitu pirmajā projektu konkursu kārtā 2016.gadā, 0,01 punkts tiek piešķirts:

1. Projektam, kurš atrodas ārpus Balvu pilsētas;
2. Projektam, kura pieprasītais finansējuma apjoms ir mazāks;
3. Projekts, kurš pieprasījis mazāku projekta atbalsta intensitāti (sākot no 5%).

M2 „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes”

Nr.	Kritērijs	Vērtējums		Atsauce uz veidlapu	Komentāri
		Jā	Nē		
Administratīvie kritēriji (ja kāds no šiem kritērijiem ir neatbilstošs, projekts tiek atzīts par neatbilstošu stratēģijai, tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu.)					
1. Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz VRG attīstības stratēģiju un tas atbilst rīcības:					
	Mērķim			B.5.	
	Atbalstāmajām darbībām			B.1.	
	Īstenošanas vietai			B.7.	

Kvalitatīvie vērtēšanas kritēriji

Nr.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Atsauce uz veidlapu	Komentāri
1.	Projekts ir nozīmīgs izvēlēto mērķa grupu vajadzību/problēmu risināšanai: ✓ sniegs pamatots vajadzības/problēmas apraksts – 1 punkts;	3	B.6.1.	

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ sniegs projektā plānoto aktivitāšu pamatojums un nepieciešamība konstatētās vajadzības/problēmas risināšanai – 1 punkts; ✓ sniepta mērķa grupas pārstāvju atsauksme par projekta nepieciešamību un plānotajām aktivitātēm - 1 punkts. <p>Nepieciešams iesniegt problēmas/vajadzību, kā arī mērķa grupas pārstāvju atsauksmes apliecinošus dokumentus (piem., aptaujas rezultāti, pētījuma rezultāti, pašvaldības plānošanas dokumenti u.c.).</p> <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>			
2.	<p>Sniegts apraksts par to, cik liels ir labuma guvēju loks (aptuvens iedzīvotāju skaits) un kāda ir projekta ietekmes teritorija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pagasta teritorija – 1 punkts; ✓ novada teritorija – 2 punkti; ✓ Ziemeļlatgales teritorija – 3 punkti. <p>Nepieciešams pamatojums, kā tiek veikti aprēķini.</p> <p>Vērtējot šo kritēriju, svarīgi, lai projekta rezultāti būtu ne tikai pieejami, bet arī nepieciešami konkrētām mērķa grupām, kurām būs tieša saistība ar projekta īstenošanu un/vai tā rezultātiem.</p> <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	3	B.6.1. B.13.	
3.	<p>Projekta ilgtspēja - sniepta informācija par projekta rezultātu uzturēšanu un pieejamību iedzīvotājiem (vismaz 5 gadi pēc projekta īstenošanas):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ir paredzētas produkta/pakalpojuma uzturēšanas aktivitātes vismaz piecus gadus pēc projekta īstenošanas - 1 punkts; ✓ norādīti finansējuma avoti un plānotās veicamās darbības – 1 punkts; ✓ aprakstīti riski un iespējamie risinājumi – 1 punkts. <p><i>Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	3	B.6.1. B.13.	
4.	Produkts vai pakalpojums ir inovatīvs vietējā novada darbības teritorijā - 1 punkts.	1	B.3. B.3.1.	
5.	<p>Projekta īstenošana veicina nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas un/vai jauniešu vajadzību/problēmu risināšanu, kā arī iesaisti sabiedriskajā dzīvē un/vai darba tirgū :</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktivitātes, kas risina nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas vajadzības/problēmas – 1 punkts; ✓ aktivitātes, kurās tiek iesaistīti nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupas pārstāvji – 2 punkti; ✓ projekts veicina nabadzības un sociālās atstumtības 	3	B.6.1. B.13.	

	riskam pakļauto iedzīvotāju grupu, īpaši jauniešu, ieklaušanos darba tirgū (piemēram, tiek uzlabota darba vieta nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupas pārstāvim) - 3 punkti;		
--	---	--	--

Kopā 13

Specifiskie vērtēšanas kritēriji

1.	<p>Projekta aktivitātēm plānotais finansējums ir pamatots un skaidri sadalīts pa pozīcijām:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sniegta tikai vispārīga tāme, detalizēti neatšifrējot vienību izmaksas vai pozīcijas – 1 punkts; ✓ visas pozīcijas un vienības ir atšifrētas – 2 punkti. <p>Projekta iesniedzējs papildus projekta iesniegumam, iesniedz tāmi, kurā ir sniegta detalizēta informācija par izmaksu pamatošību un izmaksu pozīcijām.</p>	2	B.8.
2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Projekta publicitāte: Projektā paredzēts sniegt informāciju par projekta īstenošanu un tā rezultātiem interneta resursos – 0,5 punkti; ✓ Papildus informācijas ievietošanai interneta resursos, projektā paredzēts ievietot informāciju drukātajos masu medijos vai/un paredzēti plašāki publicitātes pasākumi, piemēram, projekta prezentēšanas pasākums – 1 punkts. 	1	B.12.
3.	<p>Projekts veicina/papildina uzņēmējdarbības, piemēram, tūrisma pakalpojumu attīstību:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ papildina netieši – 1 punkts (tieka sakārtota infrastruktūra vai veicinātas aktivitātes, kas nav tiešā veidā saistītas ar uzņēmējdarbību, bet veicina tās pakalpojumu attīstību, <i>piem. dabas taka balkus kafejnīcāi</i>); ✓ papildina tieši – 2 punkti (tieka sakārtota infrastruktūra vai veicinātas aktivitātes, kas tiešā veidā stimulē uzņēmējdarbības pakalpojumu attīstību, <i>piem. tirgus laukuma izveide</i>). <p>Punktu piešķir, ja projektā sniegs skaidrojums par to, kā projekts veicina uzņēmējdarbību. <i>Ja sniegta informācija ir nepilnīga, 1 punkta vietā var piemērot 0.5 punktus.</i></p>	2	B.6.1. B.13.
4.	Projekta īstenošana popularizēs/veicinās/sniegs brīvprātīgā darba iespējas, atbilstoši Brīvprātīgā darba likumam – 1 punkts.	1	B.6.1.

Kopā 6

Papildus projektu vērtēšanas kritēriji, vērtējot 2.7.rīcībā iesniegtos projektus

1.	Ja projekts saistīts ar tautu tērpu izgatavošanu, kolektīvs darbojies vismaz divus gadus (1 punkts), ir gatavojies un apguvis kārtējo Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku repertuāru (1 punkts), piedalījies skatēs, iegūstot ne zemāk kā 2.pakāpes vērtējumu (1 punkts). Punkti tiek piešķirti, ja kolektīva sniegums un darbība ir redzama Latvijas digitālajā kultūras kartē www.kulturaskarte.lv	3	A.1.
----	--	---	------

2.	Iepriekšējā periodā, nav īstenojis projektu par tēru izgatavošanu (1 punkts).	1	A.2. B.6.1.	
3.	Projektā paredzētas dažāda veida aktivitātes, kuras veicina nemateriālās kultūras vērtību izpēti, dokumentāciju, zināšanu un prasmju nodošanu jaunajai paaudzei u.c. 1 punkts par katru aktivitāti.	3	B.6.1. B.13.	
<i>Kopā</i>		7		

Maksimālis punktu skaits 19, lai gūtu pozitīvu vērtējumu, nepieciešami 12 punkti. Rīcībā 2.7. maksimālis papildus iegūstamo punktu skaits ir 7, lai gūtu pozitīvu atzinumu 2.7. rīcībā, nepieciešams iegūt 16 punktus.

Ja iesniegtie projekta pieteikumi saņem vienādu punktu skaitu, tad 0,03 punktus saņem tas projekta iesniedzējs, kas projektu iesniedz:

1. No teritorijas (pagasta, ciema, ņemot vērā mazāko teritoriālo iedalījumu), kur vēl nav īstenots/i LEADER projekti (plānošanas periodā no 2015. līdz 2020.gadam).
2. Pirma reizi plānošanas periodā no 2015. līdz 2020.gadam.

Gadījumā ja arī šie rādītāji ir vienādi, tad projekti tiek vērtēti šādi:

1. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur vēl nav īstenots LEADER projekts (plānošanas periodā no 2015.-2020.gadam) – 0,03 punkti. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur īstenots viens LEADER projekts – 0,02 punkti. Projekts iesniegts no teritorijas (pagasta, ciema), kur īstenoti divi LEADER projekti – 0,01 punkts. Īstenoti trīs un vairāk projekti – 0 punktu.

Ja pagastā ir īstenots LEADER projekts, bet ciemā nav, tad tiek ņemts vērā mazākais teritoriālais iedalījums – ciems - un attiecīgi piešķirti punkti pēc tā, vai ciemā ir īstenoti LEADER projekti.

2. Projekta iesniedzējs nav iesniedzis un viņam nav atbalstīts neviens projekts periodā no 2015.-2020.gadam – 0,03 punkti. Ir iesniegts un atbalstīts viens projekts – 0,02 punkti. Ir iesniegti divi projekti – 0,01 punkts. Iesniegti trīs un vairāk projektu – 0 punktu.

Ja projekta pieteikumi saņem vienādu punktu skaitu pirmajās projektu konkursu kārtās 2016.gadā 0,01 punkts tiek piešķirts :

1. Projektiem, kuru mērķa grupa ir jaunieši un/vai nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas.
2. Projektiem, kuri tiek īstenoti iepriekšējā plānošanas perioda izveidotās telpās vai izmanto iepriekšējā plānošanas periodā izveidoto/uzlaboto infrastruktūru (*0,01 punkts tiek piešķirts tiem projektiem, kas izmanto gan savu, gan citu iesniedzēju īstenoto projektu izveidotās telpas vai izveidoto/uzlaboto infrastruktūru*).
3. Projektiem, kuros paredzēta sadarbība (*0,01 punkts tiek piešķirts tiem projektiem, kuru īstenošanas rezultātā paredzētas kopīgas aktivitātes ar citiem sadarbības partneriem vai projekta ietvaros iegādāto līdzekļu vai uzlabotās infrastruktūras kopīga izmantošana*).

Darba vieta - darbavieta ar darba līgumu vismaz uz gadu ar darbiniekam noteiktu normālo darba laiku vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, kurās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārajā gadā atbilst normālam darba laikam, un par to tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Saglabāta darba vieta – esošu darba vietu saglabāšana uzņēmumā visu projekta uzraudzības periodu ar darbiniekam noteiktu normālo darba laiku vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, kurās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārajā gadā atbilst normālam darba laikam, un par to tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Kopprojekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un tajā plānoto investīciju izmanto kopīgai lietošanai.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē “Vistas potenciāla attīstības iniciatīvas” un tajā plānotajām aktivitātēm nav komerciāls raksturs un par tām netiek prasīta samaksa.

Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas pēc Labklājības ministrijas definīcijas ir sekojošas: pensijas vecuma personas, pirmspensijas vecuma personas, daudzbērnu un nepilnās ģimenes, bērni, invalīdi un personas ar funkcionāliem traucējumiem, bezdarbnieki, bezpajumtnieki, romi, ieslodzītie un no ieslodzījuma vietām atbrīvotās personas, cilvēku tirdzniecības upuri, no psihoaktīvām vielām atkarīgas personas, personas ar nepietiekošām, zemām vai darba tirgum neatbilstošām zināšanām un prasmēm, trūcīgas personas.

4.4.Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšanas procedūra

Projektu saturisko uzraudzību veic stratēģijas administratīvais vadītājs, kā arī uz brīvprātības principa to var darīt kāds no valdes locekļiem, ja ir izteicis tādu vēlēšanos. Veicot projekta uzraudzību, tiek aizpildīta uzraudzības veidlapa (skatīt 9.pielikumu) un tiek veikta projekta rezultāta fotofiksācija. Projekta uzraudzība tiek veikta vismaz divas reizes katram projektam - projekta īstenošanas gaitā un uzraudzības periodā 5 gadu garumā, kā arī pēc nepieciešamības, ja rodas aizdomas, ka projekts nesasniedz noteikto mērķi. Informācija par projektu īstenošanas gaitu tiks iegūta arī no projektu īstenošāju ikgadējām projektu atskaitēm.

Lai izvērtētu attīstības stratēģijas gaitu, vienu reizi gadā tiks organizētas tikšanās partnerības biedriem un projektu ieviesējiem. Gan biedrības mājas lapā, gan Ziemellatgales laikrakstā „Vaduguns”, tiks nodrošināta publicitāte par stratēģijas ieviešanas gaitu.

Vismaz 2 reizes plānošanas periodā, 2018.gadā un stratēģijas ieviešanas noslēgumā, tiks veikta paplašināta teritorijas attīstības analīzes un izvērtēta stratēģijas ietekme uz teritorijas attīstību.

Īstenojot attīstības stratēģiju, administratīvais vadītājs veido projektu datu bāzi, iekļaujot tajā būtiskāko informāciju par apgūto finansējumu, projektu īstenošanas vietu u.c. informāciju, kas palīdzēs novērtēt stratēģijas izpildes gaitu.

4.5.Stratēģijas īstenošanas organizācija

Stratēģijas ieviešanā galvenās iesaistītās institūcijas:

- biedru kopsapulce;
- biedrības valde, tai skaitā administratīvais vadītājs un izpilddirektors;
- projektu vērtēšanas komisija.

Biedru kopsapulce ir augstākais biedrības lēmējorgāns, kas ievēl biedrības valdi. Biedrības valde un administratīvais vadītājs nodrošina projektu konkursu norisi, nepieciešamās apmācību un aktivizēšanas aktivitātes potenciāļiem projektu iesniedzējiem, kā arī uzrauga projektu rezultātus un apkopo stratēģijas rezultačivos rādītājus. Vienlaikus valde, izpilddirektors un administratīvais vadītājs nodrošina biedrības īstenoto projektu ieviešanu, kā arī biedrības darbību atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Projektu vērtēšanas komisija nodrošina saņemto projektu iesniegumu vērtēšanu atbilstoši valdes apstiprinātam projektu vērtēšanas komisijas nolikumam un noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem. Projektu vērtēšanas komisija sniedz priekšlikumu biedrības valdei par projektu iesniegumu atbilstību stratēģijai, atzinumu par projekta atbilstību stratēģijai sniedz valde.

5. FINANSĒJUMA SADALES PLĀNS

Stratēģiskie mērķi	Atbalsta apmērs (1.daļa)% pret kopējo atbalstu ELFLA un EJZF	
	ELFLA	EJZF
Mērķis 1 „Veicināt ekonomisko attīstību ZiemelLatgalē”	50%	N/A
Mērķis 2 „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes”	50%	N/A
KOPĀ:	100%	N/A
t.sk. uzņēmējdarbības attīstībai	50%	X

PIELIKUMI

1.pielikums „Stratēģijas izstrādes procesa apraksts”

Ziemeļlatgales sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas 2015.-2020.gadam izstrāde notika vairākos posmos:

1.Iepriekšējā plānošanas perioda 2009.-2013.gadam stratēģijas novērtēšana un iedzīvotāju vajadzību apzināšana 2015.gada vasarā veiktajā pētījumā „Biedrības „Balvu rajona partnerība” attīstības stratēģijas ieviešanas gala izvērtējums un turpmāko darbības virzienu noteikšana”.

Pētījumā tika veikta iedzīvotāju anketēšana, kuru mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par biedrības darbību, par attīstības stratēģijas ietekmi uz Ziemeļlatgales attīstību, kā arī noskaidrot iedzīvotāju vajadzības, kuras turpmāk risināmas ar LEADER projektiem. Kopā tika saņemtas 264 iedzīvotāju anketas. Balstoties uz anketās apkopoto informāciju, tika rīkotas tikšanās ar iedzīvotājiem visos VRG darbības novadu pagastos un pilsētās. Kopā uz visām tikšanās reizēm bija ieradušies 170 iedzīvotāji, to vidū bija uzņēmēji, mājražotāji, pagastu pārvalžu pārstāvji, jaunieši, nevalstisko organizāciju pārstāvji u.c. interesenti. Tikšanās reizēs tika diskutēts par to, kādas jomas nepieciešams atbalstīt konkrēto pagastu attīstībai un kopumā visas Ziemeļlatgales attīstībai. Pētījuma noslēgumā tika rīkotas trīs darba grupas, kurās tika runāts par konkrētu jomu projektiem, nepieciešamajām atbalstāmajām darbībām, par projektu vērtēšanu u.c. jautājumiem. Darba grupas tika rīkotas nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, jauniešiem un jauniešu pārstāvjiem, kā arī potenciālajiem un esošajiem uzņēmējiem un mājražotājiem. Pētījuma rezultāti pieejami biedrības „Balvu rajona partnerība” mājas lapā.

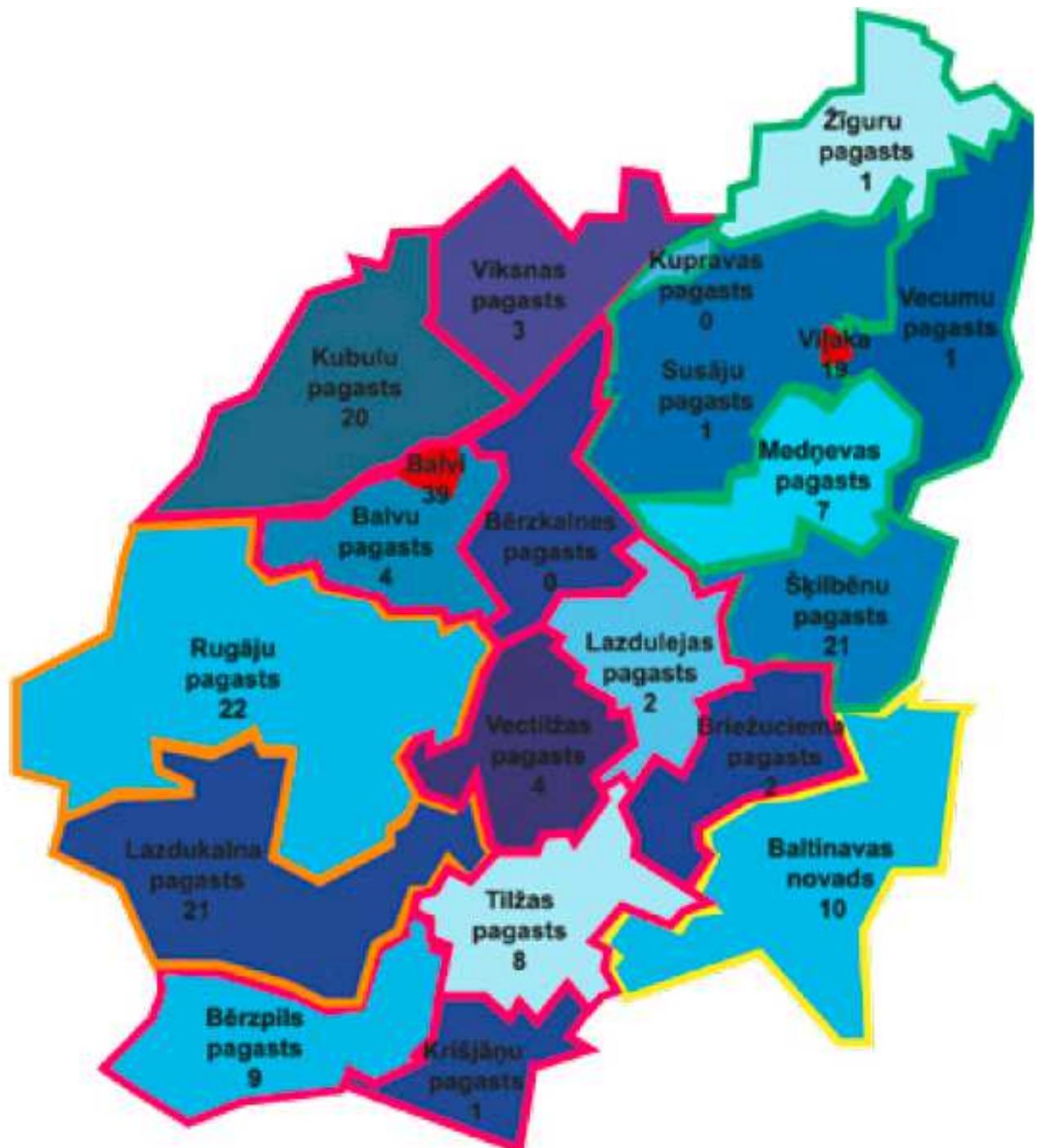
2.Biedrības stratēģijas administratīvā vadītāja apmeklēja Valsts lauku tīkla organizēto semināru Ozolniekos par vērtēšanas kritēriju izstrādi. Pēc semināra notika tikšanās ar biedrības „Balvu rajona partnerība” projektu vērtēšanas komisiju un valdes locekļiem, lai diskutētu par projektu vērtēšanas kritērijiem un kārtību jaunajā plānošanas periodā.

3. Nemot vērā Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam nosacījumus un mērķus, kā arī Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novadu attīstības programmas un pētījumā identificētās iedzīvotāju vajadzības, tika izveidots Ziemeļlatgales SVVA stratēģijas 2015.-2020.gadam projekts, kas tika prezentēts un saskaņots ar Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novadu iedzīvotājiem, 2015.gada oktobrī un novembrī rīkotajos semināros, katrā novadā. Kopumā semināros piedalījās 97 iedzīvotāji, to vidū bija biedrības „Balvu rajona partnerība” biedri, pašvaldību pārstāvji, nevalstisko organizāciju pārstāvji, uzņēmēji, zemnieku saimniecības un mājražotāji. Stratēģijas izstrādē tika lūgti pašvaldību ieteikumi stratēģisko projektu noteikšanai un par tiem tika diskutēts tikšanās reizēs ar iedzīvotājiem.

4.Stratēģijas projekts tika saskaņots ar biedrības „Balvu rajona partnerība” biedriem, gan elektroniski, gan klātienē un biedrības biedri to apstiprināja 10.11.2015.

Paralēli uzskaitītajām darbībām regulāri tika uzskaitīti potenciālo projektu iesniedzēju ieteikumi un projektu idejas jaunajam plānošanas periodam, kas tika ņemtas vērā plānojot finansējuma dalījumu un projektu konkursu sludināšanas grafiku rīcības plānā. Tāpat regulāri notika konsultācijas ar dažādu mērķa grupu pārstāvjiem un iestādēm, lai precizētu dažādus jautājumus.

2.pielikums „Īstenoto LEADER projektu skaits Ziemellatgales novados un pagastos, īstenojot Balvu rajona attīstības stratēģiju 2009.-2013.gadam”

3.pielikums „Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskā mantojuma vietējās un valsts nozīmes objekti”

Valsts aizsardzības numurs	Pieminekļa veids	Pieminekļu Nosaukums	Pieminekļa vērtības grupa	Atrašanās vieta
Baltinavas novada Valsts un vietējās nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekli				
2828	Arhitektūra	Brieksīnes kapu kapliča	Vietējās	Brieksīnes kapos
2826	Arhitektūra	Baltinavas katoļu baznīca	Valsts	Baltinava
2827	Arhitektūra	Baltinavas muižas parks	Vietējās	Baltinava
8616	Māksla	Ērģeles	Vietējās	Baltinava, Baltinavas katoļu baznīcā
2830	Arhitektūra	Baltinavas pagasta tiesa	Vietējās	Baltinava, Tilžas ielā 5
2831	Arhitektūra	Baltinavas pareizticīgo baznīca	Valsts	Baltinavā, Tilžas ielā 11
2829	Arhitektūra	Duļbovas motordzirnavas un saimniecības ēkas (2)	Vietējās	Duļbova
235	Arheoloģija	Keišu senkapi (Kapu kalns, Bērzu kalns)	Vietējās	Keiši
237	Arheoloģija	Puncuļevas pilskalns	Valsts	Puncuļova
236	Arheoloģija	Luksteniekų senkapi (Kara kapi)	Valsts	Puncuļova
238	Arheoloģija	Aizelkšņu senkapi (Kara kapi)	Valsts	Puncuļova pie kapsētas
239	Arheoloģija	Alotāju kalns - pilskalns	Valsts	Puncuļova, lielceļa labajā pusē
Balvu novada Valsts un vietējās nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekli				
242	Arheoloģija	Pilskalns	Valsts	Balvu nov., Balvu pag.
244	Arheoloģija	Meļariju senkapi (Kara kapi)	Valsts	Balvu nov., Bērzkalnes pag.
246	Arheoloģija	Berzīnes pilskalns (Starij Zamok)	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
250	Arheoloģija	Ičas apmetne	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
251	Arheoloģija	Upesgala apmetne	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
252	Arheoloģija	Vārenes kalns - senkapi	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
254	Arheoloģija	Bonifacovas senkapi (Priežu saliņa)	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag., Sola
255	Arheoloģija	Salas senkapi (Mēra kapi)	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag., Sola
263	Arheoloģija	Rijnieku senkapi (Kara kapi)	Valsts	Balvu nov., Kubulu pag., Pērkoni
298	Arheoloģija	Jaunlemesnieku senkapi (Kara kapi)	Valsts	Balvu nov., Tilžas pag.
299	Arheoloģija	Ezersalas senkapi	Valsts	Balvu nov., Vectilžas pag.
304	Arheoloģija	Kauguru kalns - pilskalns	Valsts	Balvu nov., Vīksnas pag., Makšinava
307	Arheoloģija	Miezāju senkapi (Kara kapi)	Valsts	Balvu novads, Vīksnas pagasts
2832	Arhitektūra	Balvu katoļu baznīca	Valsts	Balvu nov., Balvi, Baznīcas iela 3
2833	Arhitektūra	Balvu luterānu baznīca	Valsts	Balvu nov., Balvi, Bērzpils iela 17
2838	Arhitektūra	Bērzpils katoļu baznīca	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
2840	Arhitektūra	Bēržu kapu kapliča	Valsts	Balvu nov., Bērzpils pag.
2867	Arhitektūra	Tilžas katoļu baznīca	Valsts	Balvu nov., Tilžas pag.
240	Arheoloģija	Lācupes viduslaiku kapsēta (Kara kapi)	Vietējās	Balvu nov., Balvu pag., Lācupe

241	Arheoloģija	Cepures kalns - kulta vieta	Vietējās	Balvu nov., Balvu pag.
243	Arheoloģija	Moziņku senkapi (Kara kapi)	Vietējās	Balvu nov., Bērzkalnes pag., Moziņki
245	Arheoloģija	Silakroga viduslaiku kapsēta	Vietējās	Balvu nov., Bērzkalnes pag., Silakrogs
247	Arheoloģija	Domopoles senkapi (Kara kapi)	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag., Domopole
248	Arheoloģija	Golvaru viduslaiku kapsēta	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag., Golvari
249	Arheoloģija	Gribkovas viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš)	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag., Gribkova
253	Arheoloģija	Beļausku senkapi	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag.
260	Arheoloģija	Krišjānu senkapi (Kara kapi)	Vietējās	Balvu nov., Krišjānu pag.
261	Arheoloģija	Kara kapi - senkapi	Vietējās	Balvu nov., Kubulu pag., Pērkoni
262	Arheoloģija	Pērkones Zvirbuļu senkapi	Vietējās	Balvu nov., Kubulu pag., Pērkoni
296	Arheoloģija	Doņikavas senkapi (Kara kapi)	Vietējās	Balvu nov., Tilžas pag.
303	Arheoloģija	Aizezeres senkapi	Vietējās	Balvu nov., Viksnas pag., Aizezere
305	Arheoloģija	Derdziņu senkapi	Vietējās	Balvu novads, Viksnas pagasts
306	Arheoloģija	Kačupes senkapi (Bābu kalns)	Vietējās	Balvu nov., Viksnas pag.
2834	Arhitektūra	Balvu muižas apbūve	Vietējās	Balvu nov., Balvi, Brīvības iela 46
2835	Arhitektūra	Klēts	Vietējās	Balvu nov., Balvi, Brīvības iela 46
2839	Arhitektūra	Bērzpils skola	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag.
2841	Arhitektūra	Bonifacovas muižas kungu māja	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag., Bonifacova
2842	Arhitektūra	Saksmales kapu kapliča	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag.
2843	Arhitektūra	Salas zemnieku - zvejnieku sētu grupa - Salas ciems	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag., Sola
2853	Arhitektūra	Putrānu kapu kapliča	Vietējās	Balvu novads, Krišjānu pagasts
2865	Arhitektūra	Tilžas (Kokorevas) luterānu baznīca	Vietējās	Balvu nov., Tilžas pag.
2866	Arhitektūra	Tilžas draudzes skola, vēlāk pareizticīgo baznīca	Vietējās	Balvu nov., Tilžas pag.
2868	Arhitektūra	Tilžas vecais luterānu draudzes nams	Vietējās	Balvu nov., Tilžas pag.
2880	Arhitektūra	Viksnas pareizticīgo baznīca	Vietējās	Balvu nov., Viksnas pag.
2881	Arhitektūra	Mežariju vējdzirnavas	Vietējās	Balvu nov., Viksnas pag., Mežārija
8616	Māksla	Ērģeles	Vietējās	Balvu nov., Balvi, Baznīcas iela 3
8626	Māksla	Altāris	Vietējās	Balvu nov., Bērzpils pag.

Rugāju novada Valsts un vietējās nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekli

264	Arheoloģija	Kapūnes senkapi	Valsts	Aizupē pie Sarkangaliem
2854	Arhitektūra	Augustovas katoļu baznīca	Vietējās	Augustovā
265	Arheoloģija	Mastarīgu senkapi (Kara kapi)	Vietējās	Mastarīgos
266	Arheoloģija	Osas apmetne	Valsts	Osā, Piestiņas upītes krastā
267	Arheoloģija	Pilskalns	Vietējās	pie bij. Pilskalniem
268	Arheoloģija	Lagažas apmetne	Valsts	pie Lagažas upes un Posma satekas, 300 m no Lagažas upes ietekas Aiviekstē
269	Arheoloģija	Lieparu senkapi	Valsts	pie Lieparu kapsētas
270	Arheoloģija	Slaveitu senkapi	Valsts	pie Slaveišu(Slaveitu) kapsētas
271	Arheoloģija	Piestiņas apmetne	Valsts	Piestiņas vecupes kreisajā krastā, 2,5 km lejpus Osas
272	Arheoloģija	Skubinovas viduslaiku kapsēta	Vietējās	Skubinovā pie bij. Pienotavas
287	Arheoloģija	Medņu senkapi	Vietējās	pie Vārnienas upes tilta
288	Arheoloģija	Melnolīdumu viduslaiku kapsēta	Vietējās	

		(Kara kapi)		
289	Arheoloģija	Dzirnavsalas apmetne	Valsts	Mieriņos, Pededzes vecupes labajā krastā
290	Arheoloģija	Čušļu senkapi (Kara kapi)	Valsts	pie Čušļu kapsētas
291	Arheoloģija	Mašķu senkapi (Kara kapi)	Valsts	pie Mašķiem
292	Arheoloģija	Vēžu senkapi	Vietējās	pie Vēžiem
293	Arheoloģija	Aizstirnes senkapi	Valsts	starp Aizstirni un Mazezeriņu
2855	Arhitektūra	Zemnieku sēta 19. gs. v.-20.gs.	Vietējās	Baldonēs (Anastasijas Losānes sēta)
2857	Arhitektūra	Zemnieku sēta 19.gs.b.	Vietējās	Baldonēs (A. Lužas sēta)
8320	Arhitektūra	Nagļu (Reibānu) kapu kapliča 19.gs.b.	Vietējās	
2859	Arhitektūra	Daudzenes tvaika dzirnavas 20.gs.s.	Vietējās	
2860	Arhitektūra	Zemnieku sēta 19.gs.I.p.-20.gs.	Vietējās	Naglos (J. Limanāns)
2861	Arhitektūra	Pokratas kapu kapliča 20. gs. 30 .g.	Vietējās	
2862	Arhitektūra	Rugāju pagasta valdes ēka(vecā)	Vietējās	Rugājos
2863	Arhitektūra	Rugāju pareizticīgo baznīca	Vietējās	Rugājos
286	Arheoloģija	Sūra apmetne	Vietējās	Bolupes labajā krastā pie Sūra attekas
297	Arheoloģija	Ķeibeniekų kapi (Kara kapi)	Valsts	pie Tilžas pag. Ķeibeniekim

Vilakas novada Valsts un vietējās nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekli

8632	Māksla	Altāri (3)	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Baznīcas iela 56
8633	Māksla	Kancele	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Baznīcas iela 56
2869	Arhitektūra	Vilakas pilsdrupas	Valsts	Vilakas nov., Vilaka
2876	Arhitektūra	Vilakas katoļu baznīca	Valsts	Vilakas nov., Vilaka, Baznīcas iela 56
2877	Arhitektūra	Vilakas pareizticīgo baznīca	Valsts	Vilakas nov., Vilaka, Eržepoles iela 61
2849	Arhitektūra	Šķilbēnu muižas apbūve	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Šķilbani
2847	Arhitektūra	Šķilbēnu (Rekovas) katoļu baznīca	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Šķilbani
2848	Arhitektūra	Šķilbēnu pareizticīgo baznīca	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Šķilbani
2850	Arhitektūra	Kungu māja	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Šķilbani
2845	Arhitektūra	Rekovas (Polfandera) dzirnavas	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Rekova
2846	Arhitektūra	Rekovas ambulance	Vietējās	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Rekova
2864	Arhitektūra	Pētera Šaicāna sēta	Vietējās	Vilakas nov., Susāju pag., Vēdenieši
2874	Arhitektūra	Vilakas luterānu baznīca	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Abrenes iela 15
2875	Arhitektūra	Vilakas katoļu draudzes mācītājmāja	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Baznīcas iela 54
2878	Arhitektūra	Vilakas slimnīcas morgs	Vietējās	Vilakas novads, Vilaka, Parka iela 2
2879	Arhitektūra	Skola	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Pils iela 11
2870	Arhitektūra	Vilakas muižas apbūve	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Pils iela 9
2871	Arhitektūra	Saimniecības ēkas (2)	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Pils iela 9
2873	Arhitektūra	Parks	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka, Pils iela 9
2872	Arhitektūra	Žogs	Vietējās	Vilakas nov., Vilaka
256	Arheoloģija	Daņilovkas senkapi I,II	Valsts	Vilakas nov., Šķilbēnu pag.
257	Arheoloģija	Dzilnaskalns - senkapi (Kara kapi)	Valsts	Vilakas nov., Šķilbēnu pag.
258	Arheoloģija	Mistra kalns - pilskalns	Valsts	Vilakas nov., Šķilbēnu pag., Porskova
259	Arheoloģija	Sauciema senkapi	Valsts	Vilakas nov., Šķilbēnu pag.
275	Arheoloģija	Kangaru senkapi (Augsnas	Valsts	Vilakas nov., Mednevas pag., Kangari

		kalniņš)		
277	Arheoloģija	Loginu senkapi	Valsts	Vilakas nov., Mednevas pag.
282	Arheoloģija	Skandīnes senkapi	Valsts	Vilakas nov., Mednevas pag., Skandīne
283	Arheoloģija	Karaļa kaps - senkapi	Valsts	Vilakas nov., Mednevas pag.
284	Arheoloģija	Kozlovas senkapi (Akmeņu krasts)	Valsts	Vilakas nov., Mednevas pag.
301	Arheoloģija	Vilakas viduslaiku pils	Valsts	Vilakas nov., Vilaka
302	Arheoloģija	Vilakas senkapi	Valsts	Vilakas nov., Vilaka, Abrenes iela 17
308	Arheoloģija	Cirnavas senkapi (Kara kapi)	Valsts	Vilakas nov., Žīguru pag.
273	Arheoloģija	Brontu viduslaiku kapsēta	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Bronti
274	Arheoloģija	Baznīcas vieta - kulta vieta	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Kangari
276	Arheoloģija	Lašku senkapi (Zviedru kapi)	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Lāški
278	Arheoloģija	Mednevas senkapi (Stepu kalns, Kara kapi)	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Medneva
279	Arheoloģija	Mednevas viduslaiku kapsēta	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Medneva
280	Arheoloģija	Aizgalīnes senkapi (Zviedru kapi)	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag.
281	Arheoloģija	Raču Raganu kalns - kulta vieta	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag., Rači
285	Arheoloģija	Slotukalna senkapi	Vietējās	Vilakas nov., Mednevas pag.
294	Arheoloģija	Tepenīcas viduslaiku kapsēta	Vietējās	Vilakas nov., Susāju pag., Tepenīca
295	Arheoloģija	Vedeniešu viduslaiku kapsēta	Vietējās	Vilakas nov., Susāju pag., Vēdenieši
300	Arheoloģija	Lavošnieku viduslaiku kapsēta	Vietējās	Vilakas nov., Vecumu pag., Lavošnieki

4.pielikums „Biedrības „Balvu rajona partnerība” biedru saraksts (uz 10.11.2015)”

Nr.	NVO pārstāvji	Juridiskā adrese
1.	Kubulu pagasta ģimēņu biedrība	Kalna iela 28, Balvu stacija, Kubulu pag., Balvu nov.
2.	Sieviešu biedrība „Rudzupuķe”	Teātra iela 2 Balvi, Balvu pilsēta
3.	Bērzpils pagasta sieviešu biedrība "Dzērvenīte"	Balvu nov., Bērzpils pag., Bērzpils, Dārza iela 27
4.	Balvu rajona Šķilbēnu pagasta biedrība "Aicinājums"	Rekova, Šķilbēnu pag., Viļakas nov.
5.	Biedrība „Mēs pasaule”	Skolas iela 8—14, Rugāji, Rugāju pag., Rugāju nov.
6.	Radošās sadarbības centrs „Eglainīte”	Skolas iela 3, Benislava, Lazdukalna pag., Rugāju nov.
7.	Lazdukalna ģimēņu biedrība „Saulīte”	Liepu iela 2, Skujetnieki, Lazdukalna pag., Rugāju nov.
8.	Vectilžas pagasta ģimēņu biedrība „Saime”	Sporta iela, Sporta- atpūtas centrs, Vectilža, Vectilžas pag., Balvu nov.
9.	Invalīdu sporta un rehabilitācijas klubs „MEDNEVA”	Ābeles, Semenova, Medņevas pag., Viļakas nov.
10.	Biedrība „VISION”	Lubānas iela 13, Rugāji, Rugāju paga., Rugāju nov.
11.	Biedrība Balvu novada attīstības veicināšanai „SAVI”	Brīvības iela 48, Balvi, Balvu nov.
12.	Medņevas pagasta ģimēņu biedrība „Visi kopā”	Semenova, Medņevas pag., Viļakas nov.
13.	Biedrība „Kalmārs”	Brīvības iela 48, Balvi, Balvu nov.
14.	Biedrība „Piena ceļš”	„Kļaviņala”, Rugāji, Rugāju nov.
15.	Biedrība „Balvu Olūts”	“Kāpostiņu mājas”, Fabrika, Kubulu pag., Balvu nov.
16.	Tilžas pagasta sieviešu biedrība „Oāze”	Brīvības iela 22, Tilža, Tilžas pag., Balvu nov.
17.	Biedrība „Pīlādzītis Jums”	Sporta iela 43, Balvi, Balvu nov.
Pašvaldības		
18.	Balvu novada pašvaldība	Bērzpils iela 1a, Balvi, Balvu nov.
19.	Viļakas novada dome	Abrenes iela 26, Viļaka
20.	Rugāju novada dome	Kurmenes iela 48, Rugāji, Rugāju pag., Rugāju nov.
21.	Baltinavas novada dome	Kārsavas iela 16, Baltinava, Baltinavas nov.
Uzņēmēji		
22.	SIA „Mārbe”	Balvu nov., Lazdulejas pag., Egluciems, „Priedes 2”
23.	ZS „Ičmalas”	Balvu nov., Krišjāņu pag., „Ičmalas”
24.	SIA „Gravin”	Balvu nov., Bērzpils pag., Bērzpils, Līvānu iela 3
25.	SIA „North Latgalian firewood”	Krasta 3, Tilža, Tilžas pag., Balvu nov.
26.	I.K. „ASNA – G”	Teātra iela 12, Balvi
27.	SIA „Basteta”	Plāvu iela 9, Balvi
28.	Z/S „Dālders”	Skolas iela 8-11, Rugāju pag., Rugāju nov.
Fiziskas personas		
29.	Vineta Zeltkalne	Dārza iela 1, Kubulu pag., Balvu nov.
30.	Svetlana Tomsone	Oktobra iela 3-18, Variņu pag., Smiltenes nov.
31.	Līga Delpere	Bērzpils iela 46-40, Balvi, Balvu nov.
32.	Tamāra Lielbārde	„Ciemini”, Vīksnas pag., Balvu nov.
33.	Alvis Circens	„Straujupe”, Šķilbēnu pag., Viļakas nov.
34.	Ilona Tihomirova	Kurmenes 7, Rugāji, Rugāju nov., LV
35.	Arita Boka	Stacijas 15-12, Balvi, Balvu novads, LV-4501
36.	Zinaida Popova	„Briedīši”, Rugāju pag., Rugāju nov.

5.pielikums „Stratēģijas sasaite ar iepriekšējā plānošanas periodā sasniegtajiem rezultātiem”

Analizējot iedzīvotāju vajadzības jaunajā plānošanas periodā, var secināt, ka lielākā daļa vajadzību, ja tās salīdzina ar iepriekšējo plānošanas periodu, ir aktuālas arī šajā plānošanas periodā. Atšķiras tas, ka šajā plānošanas periodā lielāks uzsvars likts tieši uz ekonomikas stiprināšanas iniciatīvām, iedzīvotājiem ir nepieciešamas darba vietas un ienākumi, uzņēmējiem nepieciešami ieguldījumi attīstībā. Līdz ar to, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību, jaunā attīstības stratēģija lielā mērā tiek balstīta uz iepriekšējā plānošanas perioda sasniegumiem un rezultātiem, tajā pašā laikā vairāk fokusējoties tieši uz tām jomām, kuru mērķi iepriekšējā plānošanas periodā tika sasniegti daļēji. Salīdzinot jauno stratēģiju ar iepriekšējo, lielāks uzsvars likts tieši uz ekonomisko izaugsmi un uzņēmēju aktivizēšanu. Tā kā iepriekšējā plānošanas periodā visvairāk projektus īstenoja biedrības un pašvaldības un tās ir uzkrājušas pieredzi projektu sagatavošanā un īstenošanā, tad lielākoties dažādi aktivizēšanas pasākumi attieksies tieši uz uzņēmējiem un uzņēmējdarbības uzsācējiem.

Pētījumā „Biedrības "Balvu rajona partnerība" attīstības stratēģijas ieviešanas gala izvērtējums un turpmāko darbības virzienu noteikšana“ atklājās, ka iedzīvotāju skatījumā trīs galvenie ieguvumi no LEADER projektiem 2009-2013.gadā ir: dažādotas sabiedriskās aktivitātes; attīstījušies jauniešu centri un atjaunots un/vai saglabāts kultūras mantojums. Savukārt, iedzīvotāju skatījumā, biedrības aktivitātes un atbalstītie projekti nav snieguši pietiekamu ieguldījumu darba vietu veidošanai, dabas mantojuma saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī tūrisma infrastruktūras attīstībai.

Nemot vērā šos secinājumus, attiecībā uz jauniešu centriem, lielāks atbalsts tiks piešķirts tādām aktivitātē, kuras būs inovatīvas un kuras veicinās jauniešos izpratni par uzņēmējdarbību un sniegs atbalstu jaunietim karjeras izvēlē, pirmās darba pieredzes iegūšanā u.tml. Attiecībā uz sabiedriskajām aktivitātēm, tās ir ļoti dažādas un vēl joprojām tiks atbalstītas iedzīvotāju aktivitātes, taču salīdzinot ar iepriekšējo periodu, priekšroka tādām aktivitātēm, kurās notiek sadarbība starp dažādām mērķa grupām un projekta rezultāti ir pieejami pēc iespējas plašākam iedzīvotāju lokam. Lai gan pētījumā atzīts, kas ir sniegs ieguldījums kultūras mantojuma saglabāšanai, iedzīvotājiem šī joma ir svarīga vēl joprojām un identificējot iedzīvotāju vajadzības, šī bija otra populārākā vajadzība aiz uzņēmējdarbības stiprināšanas iniciatīvām.

6.pielikums „Vērtēšanas komisijas nolikums”

APSTIPRINĀTS

Biedrības “Balvu rajona partnerība” 2015.gada 25.maija valdes sēdē

Protokols Nr.6

Projektu vērtēšanas komisijas NOLIKUMS

I Vispārīgais noteikums

- 1.1. Biedrības „Balvu rajona partnerība” (turpmāk biedrība) Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu vērtēšanas komisija (turpmāk – komisija) tiek izveidota saskaņā ar Biedrības statūtiem un LR normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
- 1.2. Komisija sniedz vērtējumu projektu iesniegumiem ar mērķi sasniegt vietējās attīstības stratēģijas mērķus un izvērtē atbilstību Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam pasākumam "Atbalsts LEADER vietējai attīstībai (sabiedrības virzīta vietējā attīstība)".
- 1.3. Komisijas locekļu sastāvu apstiprina biedrības „Balvu rajona partnerība” biedru sapulce.

II Komisijas funkcijas un uzdevumi

2.1. Komisijas funkcijas:

2.1.1. izvērtēt LEADER projektu iesniegumu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai.

2.1.2. sagatavot vērtējumu par katra LEADER projekta iesnieguma atbilstību vietējai attīstības stratēģijai un kopā ar izvērtētajiem projektu iesniegumiem, ne vēlāk kā 25 dienu laikā, vērtējumu iesniegt Balvu rajona partnerības pārstāvju lēmējinstīcijai – valdei.

2.2.Komisijai ir šādi uzdevumi:

2.2.1. izvēlēt no komisijas vidus komisijas vadītāju.

2.2.2. pieņemt lēmumu par ELFLA projektu iesniegumu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, iesniegt vērtējumu un kopsavilkumu par atbalstītiem un neatbalstītiem projektu iesniegumiem Balvu rajona partnerības pārstāvju lēmējinstīcijai – valdei. Valde izvērtē kopsavilkumu, iesniedz projekta pieteikumus Lauku atbalsta dienestā turpmākajai projektu vērtēšanai.

III Komisijas vadītāja, locekļu un stratēģijas administratīvā vadītāja pienākumi

3.1. Komisijas vadītāja pienākumi:

3.1.1. nodrošināt komisijas uzdevumu izpildi;

3.1.2. vienpersoniski sasaukt un vadīt komisijas sēdes;

3.1.3. noteikt sēžu darba kārtību, izvērtējot komisijas locekļu priekšlikumus;

3.1.4. komisijas vadītājs savas kompetences ietvaros atbild par komisijas pieņemtajiem lēmumiem.

3.2. Komisijas locekļu pienākumi:

3.2.1. piedalīties komisijas sēdēs;

3.2.2. darboties atbilstoši komisijas sēžu darba kārtībai;

3.2.3. veikt uzdevumus saskaņā ar komisijas sēdēs nolemtos, šī nolikuma ietvaros.

3.2.4. komisijas locekļi savas kompetences ietvaros ir atbildīgi par komisijas pieņemtajiem lēmumiem;

3.2.5. sniegt argumentētu pamatojumu, ja tiek samazināts kritērijā piešķirto punktu skaits.

3.3. Stratēģijas administratīvā vadītāja pienākumi:

- 3.3.1. nodrošināt komisijas sēžu norisi;
- 3.3.2. protokolēt komisijas sēdes gaitu un komisijas locekļu lēmumus;
- 3.3.3. reģistrēt sēdes dalībniekus (komisijas locekļus), sarakstu pievienojot sēdes protokolam;
- 3.3.4. apkopot komisijas locekļu vērtējumus par projektu iesniegumu atbilstību stratēģijai, tos iekļaujot valdes sēdes darba kārtībā un protokola pielikumā;
- 3.3.5. divu darba dienu laikā sagatavot un elektroniski nosūtīt komisijas locekļiem saskaņošanai komisijas sēdes protokolu, ko iesniegs valdē.

IV Projektu vērtēšanas kārtība

4.1. Komisija kvalitatīvi veic projektu iesniegumu vērtēšanu, ievērojot šādus darbības pamatprincipus:

- objektivitāte;
- profesionālītāte;
- konfidencialitāte;
- atbildība;
- godīgums.

4.3. Komisija projektu iesniegumus nedrīkst kopēt, ieskanēt, pāršūt, izdarīt iesniegumā jebkādas piezīmes par vērtēšanas gaitu; komisijas sēdes laikā nedrīkst atstāt vērtēšanas telpu un saņemt konsultācijas vai rīkojumus pa mobilo telefonu.

4.4. Komisija ar iesniegto projektu pavaddokumentiem var iepazīties komisijas sēdes laikā.

4.5. Vērtēšanas komisijas loceklis, kas ir devis visaugstāko un viszemāko vērtējumu projekta iesniegumam, komisijas sēdē pamato savu vērtējumu.

4.6. Pirms katras projekta vērtēšanas ikviens komisijas loceklis apliecina, ka neatrodas interešu konflikta un nav tādu faktu vai apstākļu, kuru dēļ būtu ieinteresēts projekta pozitīvā vai negatīvā izvērtēšanā.

4.7. Projektu vērtēšanas komisijas loceklis atrodas interešu konflikta pie sekojošiem nosacījumiem:

4.7.1. Projektu vērtēšanas komisijas loceklā pārstāvētā organizācija (biedrība, pašvaldība vai tās iestāde, uzņēmējs) ir iesniegusi projekta pieteikumu.

4.7.2. Iesniegtā projekta pieteikumā ir plānots, ka projektu vērtēšanas komisijas loceklis būs projekta vadībā (projekta vadītājs, asistents, grāmatvedis vai konsultants).

4.7.3. Projektu vērtēšanas komisijas loceklis nevērtē projektus, kas iesniegti no viņa pārstāvētās pašvaldības.

4.8. Biedrības „Balvu rajona partnerība” valdes loceklim nav atļauts piedalīties projektu vērtēšanas komisijas darbā un lēmuma pieņemšanā tajā vietējās attīstības stratēģijas rīcībā un tajā projektu iesniegumu pieņemšanas kārtā, kurā viņš pats vai viņa saistītās personas ir iesniegušas projekta iesniegumu.

V Komisijas darbība

5.1. Komisija gala sēdē ir jāpiedalās visiem vērtēšanas komisijas locekļiem.

5.2. Komisijas sēdes ir slēgtas.

5.3. Saskaņotos protokolus paraksta visi komisijas locekļi.

5.4. Saskaņotais un parakstītais protokols, saraksts ar atbalstītiem un neatbalstītiem projektiem tiek iesniegts Balvu rajona partnerības pārstāvju lēmējinstīcijai – valdei.

5.5. Pirmās sēdes laikā komisijas locekļi tiek informēti, ka darbojoties komisijā jāievēro likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasības un Komisijas nolikums.

5.6. Komisijas pieņemtam lēmumam ir saistošs raksturs. Komisijas pieņemto lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

7.pielikums „Vērtēšanas komisijas locekļu interešu deklarācijas”

20_gada_____

INTEREŠU DEKLARĀCIJA

Es, _____ (vārds, uzvārds), kas pārstāv _____ (organizācija, amats), apstiprinu, ka esmu iepazinies ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas izsludinātā projektu konkursā iesniegtā projekta:

(projekta iesniedzēja nosaukums)

(projekta iesnieguma numurs reģistrēts VRG)

(projekta nosaukums)

vērtēšanas nosacījumiem un apliecinu, ka nav tādu faktu vai apstākļu, kuru dēļ es būtu ieinteresēts projekta pozitīvā vai negatīvā izvērtēšanā. Ja vērtēšanas procesā izrādīsies, ka šādi apstākļi eksistē vai ir izveidojušies, tad es nekavējoties atkāpšos no konkrētā projekta vērtēšanas procesa. Būdams projektu vērtēšanas komisijā, darbošos tikai savu pilnvaru ietvaros, nenonākot interešu konfliktā. Apņemos līdz projekta rezultātu paziņošanai neizpaust jebkādu informāciju par projektu vērtēšanas procesu. Apliecinu, ka visa konfidenciālā informācija, kas nonāks manā rīcībā projektu vērtēšanas laikā, tiks izmantota tikai projektu vērtēšanai.

Projektu vērtēšanas komisijas loceklis

/ _____ /

8.pielikums „Atzinums par projekta atbilstību/neatbilstību stratēģijai”

BALVOS

201_.gada _____

ATZINUMS

par projekta atbilstību

Ziemeļlatgales sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijai 2015.-2020.gadam

Pateicamies par piedalīšanos biedrības "Balvu rajona partnerība" izsludinātajā (Nr.) kārtas projektu pieteikumu konkursā Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. – 2020. gadam pasākuma "Atbalsts LEADER vietējai attīstībai un Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana".

Lauku attīstības programmas 2014. – 2020.gadam 5.1. aktivitātei „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas”/5.2. aktivitātei „Vistas potenciāla attīstības iniciatīvas” un Ziemeļlatgales SVVA stratēģijas 2015.-2020.gadam noteiktajam stratēģiskajam mērķim M1 „Veicināt ekonomisko attīstību Ziemeļlatgalē”/M2 „Veicināt iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides radīšanu un pilsoniskās sabiedrības aktivitātes”

Rīcības nosaukums:

Biedrībā „Balvu rajona partnerība” projekta iesniegums ir reģistrēts Nr. _____. Projekts **atbilst/neatbilst** vietējai attīstības stratēģijai un saņem **pozitīvu/negatīvu** atzinumu (*ja negatīvs atzinums, tad raksta pamatojumu*).

Projekta iesniegums pēc rīcībai noteiktajiem projekta vērtēšanas kritērijiem iegūst punktus.

Lauku atbalsta dienesta (turpmāk - LAD) Ziemeļaustrumu reģionālā lauksaimniecības pārvalde turpmāk novērtēs projekta iesnieguma atbilstību administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem, un publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem saskaņā MK noteikumiem Nr. 590; Nr. 598 LAD vērtētos projektu iesniegumus, kuru īstenošanai attiecīgajā kārtā publiskais finansējums ir pietiekams, kā arī projektu iesniegumus, kuriem publiskais finansējums ir tikai daļēji pietiekams. Ja attiecīgajā kārtā publiskais finansējums nav pietiekams, lai atbalstītu visus iesniegtos vietējās attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, priekšroka tiek dota projektu iesniegumiem ar augstāku punktu skaitu. Tie projektu

iesniegumi, kuriem piešķirtais punktu skaits publiskā finansējuma iegūšanai attiecīgajā kārtā nav pietiekams, tiek noraidīti.

Ja projekta iesnieguma izvērtēšanai trūkst informācijas vai tā nav skaidra, LAD jebkurā projekta vērtēšanas posmā var rakstiski pieprasīt papildu informāciju projekta iesnieguma precizēšanai.

Lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu vai noraidīšanu LAD pieņem triju mēnešu laikā pēc projekta iesnieguma iesniegšanas.

Jūsu projektu sarindojuma informācija pieejama biedrības „Balvu rajona partnerība” mājas lapā www.balvi.paertneribas.lv un www.lad.gov.lv.

Jūsu projekta pieteikuma apstiprināšanas gadījumā biedrība „Balvu rajona partnerība” sekos Jūsu izstrādātā projekta publicitātes pasākumu plāna izpildei, kas norādīta pieteikuma B.13./B.12. sadaļā, projekta pieteikuma B.4. sadaļā norādītajiem projekta īstenošanas sasniedzamajiem rezultātiem, kā arī tam, ja projektā tiks paredzētas aktivitātes vai uzlabota darba vieta, lai veicinātu nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupa pārstāvju iekļaušanos darba tirgū un brīvprātīgā darba iespēju veicināšana vai sniegšana.

Atgādinām, ka Jūs arī turpmāk varat piedalīties biedrības „Balvu rajona partnerība” izsludinātajos projektu konkursos.

Biedrības „Balvu rajona partnerība”

izpilddirektore

/Irēna ZAČEVA/

9.pielikums „Pārbaudes ziņojums apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””

Vietējā rīcības grupa: _____

Pārbaudes datums _____

Projekta nosaukums		
Projekta reģistrācijas Nr.		
Plānotās aktivitātes		
Projekta īstenošanas adrese		
Atbalsta saņemēja pārstāvis (vārds, uzvārds)		Tālruņa Nr.

Pārbaudes rezultāti		
Projekts ir īstenots	Jā [☐]	Nē [☐]
Projekta mērķa sasniegšana		
Projekta plānoto rezultātu sasniegšana		
Publicitātes nodrošināšana		
Komentāri		
Vietējās rīcības grupas pārstāvis (vārds, uzvārds, paraksts)		
Atbalsta saņemēja pārstāvis (vārds, uzvārds, paraksts)		